Ազգ
Azg armenian daily
5 ՅՈՒՆԻՍ 1998 ՈՒՐԲԱԹ #99 (1602)

Ձերբակալություններ «Հայէներգոյում»

Որոշ տվյալների համաձայն, կաշառքը մութ տեղն էլ է լույս տալիս

ԵՐԵՎԱՆ, 4 ՀՈՒՆԻՍ, ՄՆԱՐՔ: Հունիսի 1-ին ձերբակալվել են «Հայէներգո» ՓԲԸ տնօրեն Ս. Ասլանյանը, ֆինանսական եւ տնտեսական հարցերով նրա տեղակալ Ս. Մարտիրոսյանը եւ գլխավոր հաշվապահ Ս. Զորաբյանը: Այդ մասին հայտնեցին ՀՀ Գլխավոր դատախազության մամլո ծառայությունում: Նշելով, որ հետաքննությունը վարում են գլխավոր դատախազին կից հատուկ կարեւոր գործերի քննիչները, մամլո ծառայությունում ձեռնպահ մնացին ձերբակալության դրդապատճառները մեկնաբանելուց եւ «հարուցվա՞ծ է արդյոք քրեական գործ» հարցին պատասխանելուց:

Նշենք, որ նախօրեին ազգային հեռուստատեսությամբ ելույթ ունեցած ՀՀ գլխավոր դատախազ Հենրիկ Խաչատրյանը հայտնել է, որ Հայաստանի էներգետիկ համակարգում վերջին տարիների ընթացքում լուրջ իրավախախտումներ են դիտվել, ՝ հանրապետության դատախազությունը լրջորեն զբաղվում է այդ հարցերով: Որոշ տվյալների համաձայն, «Հայէներգոյի» ղեկավարները մեղադրվում են 1996-1998 թթ. կաշառք ստանալու մեջ:

ՅԱԼԹԱ

Սեւծովյան հանդիպումն առայժմ «առանց փողկապների»

ԱՐԻՍ ՂԱԶԻՆՅԱՆ
Յալթայից՝ հեռախոսով

Այսօր, հունիսի 5-ին, Ուկրաինայի նախագահ Լեոնիդ Կուչմայի բացման խոսքով Յալթայում կսկսի իր աշխատանքը Սեւծովյան տնտեսական համագործակցության (ՍԾՏՀ) [illegible]րդ համաժողովը: Հիշեցնենք, որ առաջին համաժողովը հրավիրվել էր 1992 թ. Ստամբուլում, որտեղ եւ ընդունվել է կազմակերպության մասին Ստամբուլյան հռչակագիրը: Այնուհետեւ Բուխարեստում (1995 թ.) եւ Մոսկվայում (96 թ.) կայացած համաժողովները միջազգային ասպարեզ են հանել ՍԾՏՀ-ի կողմից որդեգրված գաղափարները, որոնք ձեւակերպվում են որպես «Սեւծովյան տնտեսական համագործակցության անդամ 11 երկրները նպատակադրված են կայունություն, խաղաղություն եւ բարօրություն հաղորդել ողջ տարածաշրջանին»:

Յալթայի համաժողովը նշանակալից է նրանով, որ այստեղ փաստորեն առաջին անգամ փորձ է արվելու ՍԾՏՀ-ին տալ միջազգային տարածաշրջանային տնտեսական կազմակերպության կարգավիճակ: Սա հիմնավորված է, քանի որ այս տարիների ընթացքում ՍԾՏՀ-ն մեծ հեղինակություն եւ ուղղակի կապեր է հաստատել միջազգային խոշոր կազմակերպությունների եւ ֆինանսական հայտնի շրջանների հետ:

Նախատեսվում է ընդունել նոր հռչակագիր, որը պատմականորեն անվանվում է 21-րդ դարի դեկլարացիա: Դրա հիմքում է տարածաշրջանի բարենպաստ աշխարհաքաղաքական դիրքը, տնտեսական մեծ ներուժը, որոնցով կնախանշվի կազմակերպության կարեւորագույն դերը գալիք դարում:

Երեկ, հունիսի 4-ին, ՀՀ պատվիրակությունը նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանի գլխավորությամբ ժամանեց Յալթա: Նույն օրը Ռ. Քոչարյանը հանդիպումներ ունեցավ Ղրիմի հայ համայնքի ղեկավարների հետ, ինչպես նաեւ Բուլղարիայի նախագահ Պիոտր Ստոյանովի հետ, Հունաստանի վարչապետ Կոստանդինոս Սիմիտիսի եւ Ռումինիայի նախագահ Էմիլ Կոնստանտինեսկուի հետ:

Հունիսի 4-ին ՍԾՏՀ մասնակից պատվիրակությունների ավագ պաշտոնյաներն ունեցան նաեւ ընդհանուր հանդիպում, որին հաջորդեց մասնակից երկրների արտգործնախարարների կլոր սեղանը:

Ուշ երեկոյան Ուկրաինայի նախագահի նստավայրում կայացավ պետությունների ներկա նախագահների (Բորիս Ելցինը չի ժամանել եւ Ռուսաստանի պատվիրակությունը գլխավորում է վարչապետ Կիրիենկոն) «առանց փողկապների հանդիպումը» եւ ապա ընդունելություն Յալթայի քաղաքապետի կողմից:

ԱՆԿԱՐԱ

Դեմիրելը գազազել է, մեղադրում է եւ սպառնում

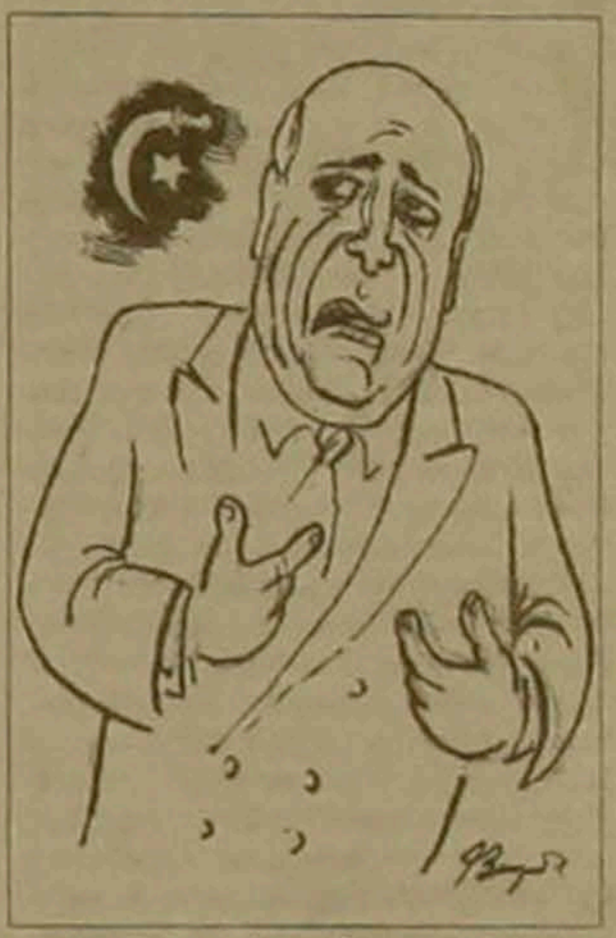

Մայիսի 3-ին Անկարայում ընդունելով թուրք-ամերիկյան միությունների համաժողովի պատվիրակություններին, Թուրքիայի նախագահ Սուլեյման Դեմիրելը հայտարարեց, որ արեւմտյան մի շարք կառույցներ ջանում են վերակենդանացնել Սեւրի պայմանագիրը, ինչը, սակայն, չի հաջողվելու: Միաժամանակ, ինչպես տեղեկացնում է Պոլսո «Ժամանակ» օրաթերթը, Դեմիրելը խիստ ազդարարությամբ հանդես եկավ Ֆրանսիայի Ազգային ժողովի կողմից մայիսի 29-ին Հայոց ցեղասպանության մասին ընդունված որոշման կապակցությամբ: Նա հույս հայտնեց, որ Ֆրանսիայի Սենատը չի վավերացնի այդ որոշումը: Դեմիրելը չխնայեց նաեւ Ֆրանսիայում «հակաթուրք լոբբիին» եւ ասաց. «Օսմանյան կայսրությունից 26 պետություններ ձեւավորվեցին: Դրանցից միայն երկուսը չկարողացան ստեղծվել՝ հայկական ու քրդական պետությունները, որոնք չեն էլ կարողանալու ստեղծվել: Թուրքիայի սահմաններից ներս այս ուղղությամբ նկրտումներ ունեցողներ կան, սակայն նրանք իրենց ափն են լիզում»:

Անդրադառնալով Հայաստանի Հանրապետությանը, Դեմիրելը հավաստիացրեց, որ վերջինիս ստեղծումից անմիջապես հետո Թուրքիան ճանաչեց եւ բարեկամական մերձեցում ցույց տվեց նրան: «Սակայն նրանց (հայերի) առաջին գործը եղավ Կովկասում պատերազմ հրահրելը: Արտասահմանի հայերը մեծ սխալ են գործում Թուրքիայի դեմ թշնամություն մղելով», ասաց Դեմիրելը եւ ավելացրեց, որ թեեւ Ֆրանսիան Թուրքիայի բարեկամն է, սակայն նրա վերջին որոշումը հուզում է պատճառում:

Եվ այդպես հուզված՝ նախագահ Դեմիրելը կրկին շեշտեց, որ մի շարք կառույցներ դեռեւս չեն մոռացել Սեւրը: «Թուրքիան ուժեղ է եւ ինքնապաշտպանության կարողություն ունի: Եթե ամբողջ աշխարհը միավորվել է թշնամություն գործելու մեր դեմ, ապա Թուրքիան դրան էլ կդիմագրավի», ասաց նա: Ըստ Դեմիրելի, հայկական հարցը օրակարգ է մտել Հայաստանի Հանրապետության ստեղծումով, մինչդեռ նախապես հայտարարվել էր, որ անկարելի է անցյալի դեպքերի պատճառով թշնամանք ցուցաբերել հայերի դեմ եւ նրանք կարող են օգտվել Թուրքիայի նավահանգիստներից, օդային տարածությունից եւ երկաթուղիներից:

Վարդան Օսկանյանը կմեկնի Միացյալ Նահանգներ

Հունիսի 6-ին արտաքին գործերի նախարար Վարդան Օսկանյանը հնգօրյա աշխատանքային այցով կմեկնի Միացյալ Նահանգներ: «Արմինյըն Միրոր Սփեքթեյթր» շաբաթաթերթի տեղեկատվության համաձայն, Վարդան Օսկանյանը եւ ԱՄՆ-ի ղարաբաղյան հարցով հատուկ բանագնաց Լին Պասկոն շաբաթ օրը Վաշինգտոնում կհյուրընկալվեն իրենց պատվին Ամերիկայի հայկական համագումարի տված համազգային բանկետին: Լին Պասկոն նոր է վերադարձել Հայաստանում եւ Ադրբեջանում կայացած հնգօրյա բանակցություններից, որի արդյունքում համոզմունք է հայտնել, որ հակամարտող կողմերի միջեւ պետք է ընթանան ուղիղ բանակցություններ, ընդգծելով, որ համանախագահների գերնպատակը տարածաշրջանում կայունության հաստատումն է: Հունիսի 8–10-ը նախատեսված է նաեւ Օսկանյանի այցը Նյու Յորք՝ ՄԱԿ-ի գլխավոր ասամբլեայի նիստին մասնակցելու համար: Օգտվելով առիթից՝ ՄԱԿ-ում ՀՀ մշտական ներկայացուցչությունը հունիսի 8-ին, ժամը 7:30-ին, ամերիկահայ կազմակերպությունների համար կազմակերպելու է Վարդան Օսկանյանի բրիֆինգը՝ նվիրված արտաքին քաղաքականությանը եւ ղարաբաղյան հիմնախնդրին: Պրն Օսկանյանը հանդիպումներ կունենա նաեւ պետդեպարտամենտում, Կոնգրեսում:

Ա. Ս.

Այսօր ԱԺ արտահերթ նիստ չի կայանա

«Կոնյակի» գործարանը սեփականաշնորհման ցուցակից դուրս բերելու օրենսդրական նախաձեռնությամբ ԱԺ արտահերթ նիստն այսօր տեղի չի ունենա: «Երկրապահ» պատգամավորական խմբի 19 անդամներ եւ «Հանրապետություն» խմբակցությունից 4-ը հրաժարվեցին օրենսդրական նախաձեռնության տակ դրված իրենց ստորագրությունից: Կոմկուսի խմբակցության անդամ Խորեն Սարգսյանը ստիպված էր ընդունել, որ արմատական իր քայլը չհաջողվեց: Անհրաժեշտ էր եւ քաղաքական, եւ տնտեսագիտական դիվանագիտություն՝ ոչ թե վիճարկել սեփականաշնորհումը, այլ պայմանները, ինչը չկատարվեց:

Ն. Գ.

ԱՄՆ-ում Թուրքիայի դեսպանն արդեն սկսել է «հակազդել»

ԵՐԵՎԱՆ, 4 ՀՈՒՆԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Անկարան մտահոգված է, որ, Կալիֆոռնիայի գլխավորությամբ, ԱՄՆ-ի մի շարք նահանգային խորհրդարաններում Հայոց ցեղասպանության ճանաչման ուղղությամբ տարվող աշխատանքների ալիքը կտարածվի ամբողջ ԱՄՆ-ով մեկ: Այդ մտահոգությամբ էլ Վաշինգտոնում Թուրքիայի դեսպան Բաքի Իլքինը շփման մեջ է մտնում ԱՄՆ-ի իշխանությունների ներկայացուցիչների հետ, դիտել տալով, որ այս իրադարձությունները անհանգստացնում են Անկարային եւ որ թուրքական կողմը չի ուզում հարաբերությունների վատացում:

ՀԱՄԱՌՈՏ

Արկադի Ղուկասյանը ընդունեց ներքին գործերի նախարարի հրաժարականը

ԵՐԵՎԱՆ, 4 ՀՈՒՆԻՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Հունիսի 4-ին ԼՂՀ նախագահ Արկադի Ղուկասյանը ստորագրել է «Կ. Բաբայանին ԼՂՀ ներքին գործերի նախարարի պաշտոնից ազատելու մասին» հրամանագիր: Ինչպես հայտնում են ԼՂՀ տեղեկատվության եւ մամուլի վարչությունից, հրամանագրում նշված է, որ Կարո Անդրանիկի Բաբայանը հանրապետության ներքին գործերի նախարարի պաշտոնից ազատվում է իր դիմումի համաձայն:

Հունաստանը պատրաստակամ է ֆինանսավորելու Իրան-Հայաստան գազամուղի շինարարությունը

ԵՐԵՎԱՆ, 4 ՀՈՒՆԻՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Էներգետիկայի բնագավառում եռակողմ համագործակցության շրջանակում հունիսի 3-ին Երեւանում կայացավ փորձագետների հանդիպում Հայաստանի, Հունաստանի եւ Իրանի էներգետիկայի փոխնախարարների մակարդակով: Միօրյա հանդիպման ընթացքում քննարկվել են էլեկտրաէներգիայի, Իրան-Հայաստան գազամուղի շինարարության, տվյալների շտեմարանի ստեղծման եւ տեղեկատվության փոխանակման բնագավառում համագործակցության հարցերը: Ըստ ՀՀ էներգետիկայի նախարարության մամլո կենտրոնի ղեկավար Ժասմինա Դեւոնդյանի, հունական կողմը պատրաստակամություն է հայտնել ֆինանսավորելու Իրան-Հայաստան գազատարի շինարարությունը: Հանդիպմանը պայմանավորվածություն է ձեռք բերվել, որ երկրներից յուրաքանչյուրում կձեւավորվեն մասնագետների համապատասխան խմբեր մյուս երկու երկրներում էներգետիկայի վիճակի ուսումնասիրման եւ փորձի փոխանակման նպատակով: Քննարկվել է նաեւ էներգետիկայի բնագավառում երկկողմ եւ եռակողմ համատեղ ձեռնարկությունների ստեղծման հարցը: Հանդիպման մասնակիցներն ստորագրել են հուշագիր եռակողմ համագործակցության մասին:

ԱՄՆ

Բիլ Քլինթոն. Հայաստանն ու Թուրքիան պետք է հաղթահարեն իրենց անցյալը

ԵՐԵՎԱՆ, 4 ՀՈՒՆԻՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Կոնգրեսական Սթիվ Ռոթմանը օրերս նամակ է հղել ԱՄՆ նախագահ Բ. Քլինթոնին, որում նշում է, որ Հայոց ցեղասպանության ճանաչումը բարոյական նշանակությունից զատ կծառայի նաեւ Միացյալ Նահանգների ազգային շահերին, քանի որ ԱՄՆ-ը կդիտվի իբրեւ անկողմնակալ եւ ազնիվ միջնորդ ղարաբաղյան հարցում: Հիշեցնելով նախագահին, որ նա 1992 թ. նախագահական ընտրարշավի ժամանակ ճանաչել է 1915 թ. ցեղասպանությունը այն զենոցիդ անվանելով, Ռոթմանը գրում է. «Մենք բարձր գին ենք վճարում թուրքական կառավարության կողմից հայկական ցեղասպանության մերժմանը մասնակից լինելու համար: Մեր կառավարության չկամությունը՝ ճանաչելու Հայոց ցեղասպանությունը, զգալիորեն թուլացնում է ԼՂ ժողովրդի անվտանգության ապահովման մասին մեր հավաստիացումները: Այս չկամությունը թուլացնում է ԼՂ հավատն այն հարցում, որ ԱՄՆ-ը կպաշտպանի նրանց ադրբեջանական հերթական ագրեսիայի դեմքում»:

Ըստ «Ազատություն» ռադիոկայանի, իր պատասխան նամակում Քլինթոնը հույս է հայտնում, որ միջազգային այն ուշադրությունը, որ ամեն տարի իր վրա է բեւեռում այդ կոտորածների հիշողությունը, նախազգուշացում կլինի նրանց համար, ովքեր կմտածեն ապագայում նման քայլի դիմելու մասին: ԱՄՆ նախագահն ընդգծել է, որ ինքն ազատ, բարգավաճ եւ ժողովրդավարական Հայաստանի աջակիցն է, եւ որ իր վարչակազմը առաջնորդել է Հայաստանին մարդասիրական օգնություն ցուցաբերելու գործը, երբ նման օգնության կարիք է եղել: Ըստ Քլինթոնի, Հայաստանը մեկ շնչի հաշվով ԱՄՆ-ից ամենամեծ օգնությունն է ստանում նախկին ԽՍՀՄ մյուս հանրապետությունների համեմատ: Նախագահն ընդգծել է, որ Հայաստանի կայուն խաղաղությունն ու անվտանգությունը չի կարող ապահովվել միայն օգնության միջոցով, այն կախված է բոլոր հարեւանների հետ կայուն ու կառուցողական հարաբերություններ հաստատելու Հայաստանի ունակությունից: «Թուրքիան, որի հետ ԱՄՆ-ը ընդհանուր առանցքային շահեր ունի, Հայաստանի ամենակարեւոր հարեւաններից մեկն է: Ես հավատացած եմ, որ Հայաստանն ու Թուրքիան պետք է հաղթահարեն իրենց անցյալը եւ ատելությունից ու կասկածամտությունից զերծ ապագա կերտեն: Իմ վարչակազմը կանի ամեն հնարավոր բան այդ նպատակին հասնելու համար»:

ԱԶԳ

Ընթացիկ

ԲՅՈՒՋԵ

Ծախսերի վերլուծություն՝ քաղաքական նրբերանգով

Ֆինանսների եւ էկոնոմիկայի առաջին փոխնախարար Արա Ասլիկյանը երեկ ԱԺ-ի դատին ներկայացրեց 1997 թ. պետբյուջեի ծախսային մասը: ՎՊ եզրակացության ի հայտ բերած շեղումները, որոնք վերաբերում էին եւ՛ եկամտային, եւ՛ ծախսային մասերին, կրկին անպատասխան են: Արա Ասլիկյանը, դիվանագիտորեն շրջանցելով սուր անկյունները, հանդարտ ընթերցեց «ՀՀ 97 թ. պետբյուջեի կատարման տարեկան հաշվետվության» պետական ծախսերի ենթաբաժինը: Կառավարությունն արձանագրում է. «1997 թ. մեզանում նշանավորվեց... պետական ծախսերի բնագավառում կարգապահության բարելավմամբ, բյուջետային պարտքերի կանխարգելման մեխանիզմների մշակմամբ, նախորդ ժամանակաշրջաններից կուտակված բյուջետային փոխադարձ պարտավորությունների վերացմանն ուղղված միջոցառումների կիրառմամբ»: Հաշվետվությունը պնդում է, որ անցած տարում պետական ծախսերը թերակատարվել են. բյուջեով նախատեսված ծավալների միայն 96,7 տոկոսն է իրականացվել: Սակայն ընդհանուր թերակատարման տեսադաշտում կան ոլորտներ, ուր ծախսային հոդվածները գերակատարվել են: Առակը ցույց է տալիս, որ յուրաքանչյուր բյուջե ունի սիրեցյալներ ու մոխրոտիկներ: Այսպես՝ սիրեցյալների թվում են՝ ՀՀ կառավարության աշխատակազմը, որի ծախսերը գերակատարվել են 110,6 տոկոսով, ՀՀ ֆինանսների նախարարությունը՝ գերակատարում 117,7 տոկոսով, գերակատարվել են նաեւ ներքին պարտքային պարտավորությունների սպասարկման (տոկոսների վճարման) ծախսերը՝ 163,4 տոկոսով, անցած տարիների պարտքային հատուցումը՝ 243,7 տոկոսով: Վերջինս իրոք կարելի է դասել պատասխանատվության եւ կարգապահության բարելավման շարքում:

Առողջապահությունն ու աշխատավարձերը բյուջեի մոխրոտիկներն են

Մոխրոտիկների դասում առաջին տեղը գրավում է վիճակագրական տեղեկությունների հավաքագրման ոլորտը, որտեղ բյուջեից ֆինանսավորվել է օրենքով սահմանված ծախսերի ընդամենը 51,1 տոկոսը (ի՞նչ տոկոսով կվճարես, այդ տոկոսով էլ արժանահավատ վիճակագրություն կստանաս, 51 տոկոսանոց ֆինանսավորումը բերում է 51 տոկոսով ճշմարիտ վիճակագրություն), գուցե այստեղ էլ թաղված է շեղումների շան գլուխը: Երկրորդը առողջապահության ոլորտն է՝ ծախսերն իրականացվել են 77,3 տոկոսով, դատական ապարատում 79,2 տոկոսով, իսկ մաքսային եւ հարկային մարմինները, որոնք բյուջետային եկամուտների գանձողներն են, իրենք թերֆինանսավորվել են՝ 67,3 տոկոս:

ՎՊ եզրակացությունը «ՀՀ 97 թ. պետբյուջեի կատարման տարեկան հաշվետվության մասին» համահունչ է ԱԺ Վերահսկիչ պալատի գնահատականին. «Տարեկան հաշվետվությունը մի փաստաթուղթ է, որը պետք է պարունակի տնտեսության բոլոր հատվածների զարգացման դրսեւորումները եւ ներկայացնի վերջիններիս ազդեցությունը բյուջեի կատարման վրա: Այնինչ, հաշվետվությունն ընդհանուր առմամբ կրում է տեղեկատվական բնույթ: Բացակայում է 1997 թ. մակրոտնտեսական նպատակների չապահովման հիմնական պատճառների վերլուծությունը, նյութական արտադրության անկման պատճառները... Հաշվետվության ծախսային մասում անընդհատ նշվում է այն միտքը, թե բյուջեն տարվա ընթացքում պարտքեր չի կուտակել, սակայն առանձին հատվածներ, ի մասնավորի առողջապահության բնագավառին վերաբերող մասն ակնհայտորեն հակասում է դրան» եւ այդպես շարունակ:

Աշխատավարձը, որը 1997 թ. պետբյուջեում պաշտպանված հոդված է, եւս թերակատարվել է՝ 95,4 տոկոս, կամ ինչպես ձեւակերպվել է հաշվետվության մեջ. «Աշխատավարձի ծրագրված ֆոնդի 4,6 տոկոսը տնտեսվել է»: Տնտեսում ենք ի հաշիվ մոխրոտիկների՝ առողջապահության, բյուջետային աշխատավարձերի: «Աշխատողին շալե շապիկ»:

ՆԱՐԻՆԵ ԴԻԼԲԱՐՅԱՆ

ՀԱՆԴԻՊՈՒՄ

«Խորհրդարանը քայլ է անում եւ տեղում դոփում»

Արձանագրեց Գեղամ Ղարիբջանյանը ՄԱԱ հյուրասրահում

ԱԺ սոցիալական, առողջապահության եւ բնապահպանության հարցերի մշտական հանձնաժողովի նախագահ, անցյալում «Սոցիալական պետություն» խմբի ղեկավար, ապա «Երկրապահ» խմբի անդամ Գեղամ Ղարիբջանյանը Մամուլի ազգային ակումբի «Հրատապ թեմա» ծրագրի հյուրասրահում այսպես գնահատեց օրենսդիրների գործունեությունը: Նման գնահատականն անմիջապես առաջացրեց հակադարձ հարցադրում. իսկ ե՞րբ պետք է լուծարվի տեղում դոփող, գործադիր իշխանության առողջ հակակշռել չկարողացող Ազգային ժողովը: Գեղամ Ղարիբջանյանն անկեղծ էր. վաղաժամկետ ընտրությունները կհանգեցնեն, մեղմ ասած, ոչ արհեստավարժ խորհրդարանի ձեւավորման: Արդեն առկա է հունիսի 3-ի փորձը, Շենգավիթի թափուր ընտրատարածքում պատգամավոր ընտրվեց կոշիկի գործարանի տնօրենը՝ իր հետեւում թողնելով քաղաքական գործիչներին եւ ուղղությունների դավանորդներին: «Աշնանը, եթե կրկնվեց նույն մոդելը, ինձ համար պարզ կլինի 1999 թ. խորհրդարանը: Եթե հետեւություններ չանենք, ապա ընտրվել-չընտրվելը երկրորդական խնդիր կդառնա», նշեց Գեղամ Ղարիբջանյանը:

Անհրաժեշտ է կուսակցություններին ժամանակ տալ ընտրություններին պատրաստվելու համար: Լինելով անկուսակցական՝ պրն Ղարիբջանյանը կողմ է համամասնական ընտրակարգով ձեւավորված խորհրդարանին ի հակակշիռ «Երկրապահի», քանզի Հայաստանում պետք է ի վերջո ձեւավորեն քաղաքական այն կառույցները, որոնց հետեւից կգնա ժողովուրդը:

Գեղամ Ղարիբջանյանը դիպուկ գնահատեց մեր քաղաքական դաշտը, ուր անգամ ավանդական կուսակցությունները մասնատվեցին եթե ոչ բացահայտ, ապա ներքուստ: Երբ Հրայր Մարուխյանի մուտքն արգելվեց Հայաստան, ազգային կուսակցությունները բերեցին «Դեպի երկիր» կարգախոսը, այնինչ անհրաժեշտ էր «Դեպի իշխանություն» ուղեգիծը, որը յուրաքանչյուր քաղաքական կուսակցության գործունեության շարժիչ ուժն է: Ավանդական կուսակցությունները Հայաստանին նայում էին գաղութի ակնոցներով, իսկ շարժման կուսակցությունները հեղափոխական էին:

«Կարեն Դեմիրճյանի վերադարձը օգտակար եմ համարում»

Այսօր ասպարեզում նոր կուսակցության երկունքն է Կարեն Դեմիրճյանի ժողովրդական կուսակցության, իմ այն հարցին, թե ինչպես է գնահատում նրա կայացման հեռանկարը, Գեղամ Ղարիբջանյանը պատասխանեց. «Կարեն Դեմիրճյանի վերադարձը 98-ին օգտակար եմ համարում հասարակության համար, բայց կարծում եմ, նա կկրկնի նույն սխալը, ինչ նախագահական ընտրություններին: Կողքին կլինեն մարդիկ, որոնք կշիռ չեն ներկայացնում: Կարեն Դեմիրճյանի կուսակցության պարագայում իրենից բացի՝ այլ դեմքեր չեն լինի, այսինքն՝ կլինի կոմկուսի եվրոպականացված տարբերակով կուսակցություն»: Քաղաքական զարգացումները պետք է ուշադիր վերլուծել. նույն ժողովուրդը, որ 88-ին դատապարտում էր Կ. Դեմիրճյանին, 98-ին զգալի մասով ընդունեց նրան, ժողովրդի մեջ աճել էր սթափությունը: Այն հարցին, թե հնարավո՞ր է նույն սցենարով Լեւոն Տեր-Պետրոսյանի վերադարձը 10 տարի անց, նա արդեն խուսափողական պատասխանեց չմոռանալով նշել, որ իշխանությունը պիտի խուսափի կրկնելուց Տեր-Պետրոսյանի սխալները կարծեցյալ հավատարիմներով շրջապատվելու: Պատգամավորն արձանագրեց, որ հայաստանյան քաղաքական դաշտում կուսակցությունները խիստ պասիվ դիրք են գրավում: Այնինչ անհրաժեշտ է ամենօրյա գործուն աշխատանք: 99 թ. խորհրդարանական ընտրությունները յոթ սարի հետեւում չեն, ի մասնավորի Կարեն Դեմիրճյանի կուսակցությունը եթե այժմ չսկսի, ապա չի հասցնի: Նույնը վերաբերում է ՀՅԴ-ին:

«Երկրապահ» խմբին անդամակցելու փաստը չշրջանցվեց մեր հարցադրմանը Գեղամ Ղարիբջանյանն անկեղծորեն արձագանքեց. «Սոցիալական պետության ինքնալուծարումը եւ խմբով «Երկրապահի» մեջ մտնելը քաղաքական որոշում էր պայմանավորված Ղարաբաղի հանդեպ դիրքորոշմամբ»: Այսօր էլ նա համոզված է, որ այս հարթության վրա որոշումը ճիշտ էր, ինչ վերաբերում է հասարակական-քաղաքական մյուս ոլորտներին, ապա շատ դեպքերում իր տեսակետները տրամագծորեն հակառակ են խմբին. «Պատգամավորությունը հրամայական մանդատ չի ենթադրում»:

«Կոնյակի» սեփականաշնորհման վերաբերյալ Գեղամ Ղարիբջանյանի դիրքորոշումը կարելի է ձեւակերպել «Այո, սակայն» բանաձեւով: Գործարանն արժե սեփականաշնորհել, վարչապետ Արմեն Դարբինյանի փաստարկներն իր համար ընդունելի են, սակայն «Կոնյակը» ինձ համար ազգային հարստություն է: Միգուցե այս անհանգստությունը կօգնի կառավարությանն ավելի ուշադիր լինելու»: Պատգամավորը խնդիրը դրեց հայեցակարգային՝ խորհրդարանը պետք է քննարկի ոչ թե առանձին գործարանները սեփականաշնորհման ցուցակից հանել-չհանելու խնդիրը, այլ տա անցյալ եւ ներկա սեփականաշնորհման քաղաքական գնահատականը. «Եթե Ամերիկայի բյուջեն էլ օգնության կարգով տրվի, դա Հայաստանին չի փրկի: Ամենակարեւորը արտադրության զարգացումն է»:

Մնալով անկուսակցականի կարգավիճակով քաղաքական կյանքի ճամփեզրին հայտնվելու հեռանկարը Գեղամ Ղարիբջանյանին չի սպառնում, եւ հանդիպման ավարտին ՄԱԱ հյուրերի մատյանում նա բազմիմաստ մակագրեց. «Ցանկանում եմ իջնել երկնքից»:

Ն. ԱՆԴԱԼԱԹՅԱՆ

ՄԱՐԶԵՐ

Հորդառատ անձրեւներից տուժել է նաեւ Սյունիքի մարզը

ԿԱՊԱՆ, 4 ՀՈՒՆԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Հունիսի 3-ի լույս 4-ի գիշերը Սյունիքի մարզում տեղացած հորդառատ անձրեւներից եւ կարկտահարությունից խիստ տուժել են Կապանի եւ Գորիսի տարածաշրջանների գյուղացիական տնտեսությունները: Ըստ մարզպետարանի քարտուղար Տիգրան Հակոբջանյանի, առավել մեծ վնասներ են կրել Կապանի Վերին Խոտանան, Շրվենանց, Առաջաձոր եւ Անտառաշատ գյուղերը, որտեղ ավերվել են նաեւ շինություններ: Վնասվել են ներհամայնքային եւ միջհամայնքային ճանապարհներ, որոշ հատվածներում առաջացել են փլուզումներ: Մարզպետ Ռոման Նավասարդյանի որոշմամբ, ստեղծված է հանձնաժողով, որը տեղում ճշտում է վնասների չափերը: Տարերային աղետից տուժած բնակիչներին ցույց է տրվել առաջին օգնություն, կազմակերպված են տարերքի հետեւանքների վերացմանն ուղղված առաջնահերթ միջոցառումներ: Սյունիքի մարզպետարանը մարզում ստեղծված արտակարգ իրավիճակի մասին տեղյակ է պահել արտակարգ իրավիճակների վարչությանը՝ անհրաժեշտ օժանդակություն ստանալու համար:

Ալավերդիում համաճարակի վտանգը մնում է

4 ՀՈՒՆԻՍ, «ԵՐԵՎԱՆ»: Մայիս ամսին Ալավերդու հիվանդանոցի ինֆեկցիոն բաժանմունքում բուժում են ստացել 21 մարդ, որոնց մեծամասնությունը հիվանդ է եղել աղիքային վարակներով: Քաղաքի պոլիկլինիկայի բուժաշխատողների կողմից կատարված բակային համայցերի ընթացքում մայիսի վերջին տասնօրյակում Սանահին-Մարահարթ թաղամասում հայտնաբերվել է եւս 37 հիվանդ, ովքեր ունեցել են աղեստամոքսային տրակտի խանգարումներ: Այս մասին տեղեկացանք պոլիկլինիկայի վարակաբան Գայանե Լալազարյանից: Սանահին-Մարահարթ թաղամասում խմելու ջրագիծը խառնվել էր կոյուղուն: Այժմ այդ հատվածը նորոգվել է, սակայն բնակիչները դժգոհում են խմելու ջրի որակից: Մասնագետները երկյուղ են հայտնում, որ ամռանը Ալավերդիում կարող է համաճարակ բռնկվել, քանի որ քաղաքի ջրագիծը մաշված է:

Գյումրվա նախկին քաղաքագլխի գնահատմամբ

Ըստ Գյումրիի նախկին քաղաքագլուխ Էմիլ Կիրակոսյանի տվյալների, միայն 1996 թվականին Հայաստանից մետաղի ջարդոնի անվան տակ արտահանման է տարվել 240 հազար տոննա կամ 5 հազար վագոն արդյունաբերական սարքավորում ու տեխնիկա: «Կումայրի» քաղաքային թերթում հրապարակված մի հարցազրույցում պատասխանելով Գյումրիի վերականգնման խնդիրներին առնչվող մի շարք հարցերի, նա մասնավորապես նշել է, թե 1990-91 թվականներին, ռուս (եւ խորհրդային մյուս) շինարարների օգնությամբ քաղաքում շահագործման է հանձնվել 5500 բնակարան, իսկ 1992-97 թվականներին՝ ընդամենը 3200-ը: Նախկին քաղաքագլխի տվյալներով, Գյումրիում այժմ կա ոչ թե 17 հազար, ինչպես ասվում է, այլ 20 հազար տնակ: Սա նշանակում է, որ մինչեւ 2001 թվականը բնակարանային հիմնահարցը լուծելու համար այստեղ տարեկան պետք է շահագործման հանձնվի առնվազն 4500 բնակարան...

Պրն Կիրակոսյանի կարծիքով, քաղաքի՝ որպես մարզկենտրոնի, շինարարության մեջ պետք է բացառվի կառուցող կազմակերպության ընտրության մրցութային սկզբունքը, որը, նրա համոզմամբ, կաշառակերության հիմնական ակունքն է եւ ավելի հաճախ ծառայում է մրցույթում շահող մասնավոր շինկազմակերպությանը՝ հատկացվող գումարներից փակելու նախկին պարտքերը: Եթե կառուցվող շենքն ունի շինարարական նորմաներով հաշվարկված մեկնարկային արժեք, համապատասխան նախագիծ եւ նախա- [illegible] մեկ այլ համարում վերջին հարցին անդրադարձել է «Շիրակշին» ՓԲԸ տնօրեն Արտաշես Սարգսյանը, նաեւ օրինակ բերելով, թե ինչպես անցած մրցույթում հաղթած շենքի մեկնարկային արժեքը 68 միլիոն դրամ էր, բայց ներկայացվեց 40 միլիոն եւ հաղթեց... 28 միլիոն դրամ ցածր գնով: Այնինչ, ինչպես նշել է շինկազմակերպության ղեկավարը, տվյալ դեպքում 40 միլիոնը նույնիսկ նյութերի արժեքը չի կարող լրացնել:

Գ. Մ.

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակութեան է տալիս
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ
Երեւան 375010, Հանրապետութեան 47
Ֆաքս 562941, AT&T (3742) 151065
e-mail INTERNET: azg2@arminco.com
Գլխաւոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635
Խմբագիր
ՊԱՐՈՅՐ ՅԱԿՈԲԵԱՆ / հեռ. 529221
Տնօրէնութիւն / հեռ. 562863
Համակարգչային ծառայութիւն / 581841
Apple Macintosh համակարգչային շարուածք «Ազգ» թերթի
Յղումը «Ազգին» պարտադիր է
Նիւթերը չեն գրախօսւում ու չեն վերադարձւում
«AZG» DAILY NEWSPAPER
Editor
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.
Yerevan, Armenia, 375010

ԱԶԳ

տեղական

ԲՆԱՊԱՀՊԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

Սերունդներին մաքուր միջավայր թողնելու մտահոգությամբ

Այսօր շրջակա միջավայրի պահպանության միջազգային օրն է, որ աշխարհը նշում է 1975 թ.-ից, եւ այդ օրվան էր հարմարեցված բնապահպանության նախարար Սարգիս Շահազիզյանի ասուլիսը: Անել հնարավոր ամեն ինչ սերունդներին քիչ թե շատ մաքուր միջավայր թողնելու համար, սա նախարարության հիմնական մտահոգությունը, լրագրողներին հավաստեց նախարարը՝ հանդիպումը հարցուպատասխանի միջոցով շարունակելու պատրաստակամություն հայտնելով: Հարցերը բազմազան էին՝ բնապահպանական հին ու նոր, լուծելի եւ անլուծելի խնդիրների մասին: Վերջին ամսվա հորդառատ անձրեւների առաջացրած «սելավային երեւույթներին» անդրադառնալով, նախարարը դեռեւս «սելավավտանգ» համարեց իրավիճակը հողի չափազանց խոնավության պատճառով, որ ամեն նոր անձրեւի հետ սելավի վտանգ է բերում: Տավուշի մարզում, մասնավորապես Իջեւանի մեքենագործների թաղամասում տեղի ունեցած սելավի առնչությամբ ստեղծված պետական հանձնաժողովը աշխատում է՝ ճշտելով տարերքի պատճառած վնասի չափը: Հետեւանքները մեղմելու նպատակով կառավարության պահուստային ֆոնդից հատկացվել է 15 մլն դրամ, ինչպես նաեւ 10-ական տոննա բենզին եւ կերոսին աշխատանքները սեղմ ժամկետներում ավարտելու համար: Վնասի չափը հայտնի կդառնա 15 օրից: Իջեւանի անտառներում ծագած հրդեհները մարդու միջամտության հետեւանք, պատճառված վնասի վերաբերյալ լուրերը չափազանցված համարելով, պրն Շահազիզյանը ճշտեց իրական վնասը. 10-12 հասուն ծառ:

Էկոլոգիական ոստիկանության ստեղծումն օրակարգի մեջ է, թեեւ ստեղծվելիք ծառայությունը այլ կերպ կկոչվի, քանի որ «ոստիկանություն» արտահայտությունն անտեղի է թվում նախարարին: Ըստ նրա, նախարարությունը վերջին շրջանում ակտիվորեն համագործակցում է բնապահպանական հարցերով զբաղվող հասարակական կազմակերպությունների հետ, չնայած 1.5 ամիս առաջ տեղի ունեցած բաց դռների օրը ձեռք բերված համաձայնությունը համագործակցության ծրագիր ներկայացնելու վերաբերյալ, առայժմ անպտուղ է:

Ինչպես միշտ, շատ էին Սեւանի հիմնախնդիրներին առնչվող հարցերը: Եղվարդի ջրամբարի կառուցումը դիտարկելով իբրեւ հիմնախնդրի լուծման տարբերակներից մեկը, բայց ոչ գլխավորը, նախարարը համապատասխան միջոցների հատկացման դեպքում անհրաժեշտ համարեց շարունակել շինարարությունը: Առավել իրական է, սակայն, Որոտանի թունելի գործարկումը, որ հավելյալ 175-180 մլն խմ ջուր կավելացնի լիճ ներհոսող մոտ 250 խմ ծավալին (բյուջեում այդ նպատակով նախատեսված է 1 մլրդ 50 մլն դրամ): Ձկնագողության դեմ պայքարը շարունակվում է, սակայն կապված է մեծ դժվարությունների հետ: Վերջին օրերին նախարարության օպերատիվ ջոկատը ստուգումների ընթացքում առգրավել է 6 ձկնորսական ցանցեր, սակայն լճի հսկայական տարածքը համապատասխան աշխատատեղերի բացակայության պայմաններում անհնար է լիարժեք վերահսկել: Բացի այդ, որսագողերի հետ աշխատելը հոգեբանորեն դժվար է. ձկան առուվաճառքով մի կերպ ապրող մարդիկ գոյատեւման այլ միջոցներ չունեն (ուստի, թեեւ մինչեւ սեպտեմբերի 1-ը ձկնորսությունն արգելված է, սեւանյան սիգն անպակաս է Երեւանի շուկաներից-Լ.Պ.):

Դժվար է պայքարել նաեւ մթնոլորտը մեծապես աղտոտող էթիլացված բենզինի դեմ, քանի որ այս պահին վերջինիս արգելքը կաթվածահար կանի ավտոտրանսպորտի աշխատանքը: Ինչ վերաբերում է հակակարկտային ծառայությանը, ապա, 7-8 տարի առաջ ամբողջ տեխնիկան տրամադրելով ռազմաճակատին, ծառայությունը հայտնվել է փակուղային վիճակում, հակակարկտային ծառայությունն առհասարակ բավական թանկ հաճույք է, որի համար միջոցներ չկան:

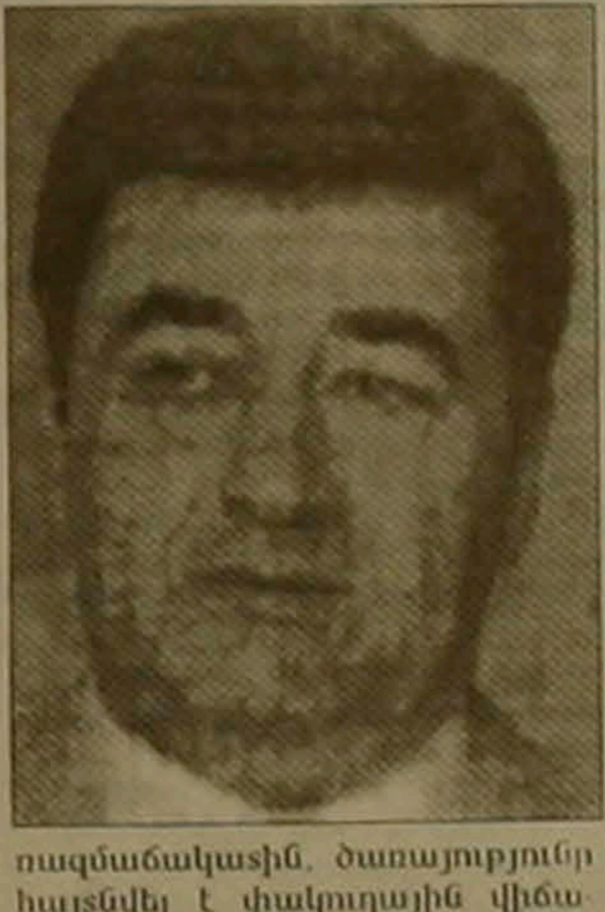

Երեւանի էկոլոգիական իրավիճակը չաշխատող արդյունաբերության պայմաններում համեմատաբար բարվոք է, սակայն նախկին աղետալի վիճակը կվերականգնվի, հենց որ տեխնոլոգիապես անմաքուր գործարանները սկսեն աշխատել իրենց կարողությունների նույնիսկ 50 տոկոսով, մանավանդ երբ շարունակի չգործել բնապահպանական փորձաքննության մասին օրենքը: Ռադիացիոն պատկերը Երեւանում նույնպես հանդարտ է եւ անընդհատ վերահսկվում է պետատոմհսկողության եւ նախարարության հիդրոմետծառայության ջանքերով: Ատոմակայանից հրաժարվելու մասին խոսք լինել, անշուշտ, չի կարող, խնդիրն անվտանգության պահանջների պահպանումն է, որ Հայաստանի իշխանությունների «ամենժամյա հսկողության» տակ է, հավաստիացրեց նախարարը: Միջուկային թափոնների պահեստարանի նախագիծը ներկայացվելուն պես ուղարկվել է ԳԱԱ, առողջապահության նախարարության, Երեւանի ֆիզիկայի ինստիտուտի մասնագետների փորձաքննությանը: Պատասխանն ակնկալվում է ոչ հեռու ապագայում:

Նախարարը կարեւորեց բնակչության բնապահպանական դաստիարակությունը, որ, նրա կարծիքով, պետք է սկսվի առաջին իսկ դասարանից ոչ թե առանձին առարկայի միջոցով, այլ տարբեր առարկաներում ուսուցման առանձին տարրեր ընդգրկելու ճանապարհով: Ասուլիսից պարզվեց, որ էկոլոգիական տարաբնույթ «ոտնձգությունների», այդ թվում կանաչ գոտիներում ավտոտնակների տեղադրման փաստերի վերաբերյալ կարելի է ահազանգել 22-77-71 եւ 53-61-87 հեռախոսահամարներով, իսկ առաջիկայում նախարարությունը մտադիր է այսպես կոչված «կանաչ հեռախոսի» ծառայություն ստեղծել:

ԼԻԼԻԹ ՊՈՂՈՍՅԱՆ

ՍՈՑԻԱԼԱԿԱՆ

ՄԱԿ-ի պարենային ծրագիրը՝ հունիսի կեսից

Սոցապ նախարարությունում կազմակերպված խորհրդակցության հյուրերն էին ՄԱԿ-ի համաշխարհային պարենային ծրագրի ղեկավար Դուգլաս Բրոդերիկը, Հռոմի գրասենյակի ՄԱԿ-ի պարենային ծրագրի Արեւելյան Եվրոպայի եւ ԱՊՀ երկրների բաժնի ղեկավար Ռոբերտ Հաուզերը, Հայաստանի ծրագրերի կոորդինատոր տկն Ֆրանչեսկա Կապոներան եւ արտակարգ իրավիճակների պատասխանատու Հական Ֆոլքերը:

Ներկաներին մանրամասն տեղեկություններ եւ հետագա ծրագրերին առնչվող հարցերի բացատրություններ տվեց սոցապնախարար Դավիթ Հակոբյանը: ՄԱԿ-ի համաշխարհային պարենային ծրագիրը բաղկացած է երկու կեսից՝ առաջին օգնություն շուրջ 114 հազար կարիքավոր ընտանիքներին, երկրորդ՝ սնունդ աշխատանքի դիմաց: Պրն Հակոբյանը տեղեկացրեց, որ հունիսի կեսից կսկսվի առաջին օգնության բաշխումը հանրապետության քաղաքներում եւ քաղաքատիպ ավաններում՝ բացի Երեւանից, անապահով ընտանիքներին՝ մինչեւ երկու երեխա ունեցող, մեկ բաժին, երեքից-հինգ երեխա՝ երկու բաժին, վեց եւ ավելին՝ երեք բաժին:

Երկրորդ օգնության ծրագիրը ներառում է ծառատունկ, բարեկարգում՝ սնունդ աշխատանքի դիմաց՝ իրագործվել է առայժմ 20 տոկոս Գյումրիում, Վանաձորում:

Պրն Ռոբերտ Հաուզերը նշեց, որ Հռոմի գրասենյակի այցի նպատակն է կազմել Հայաստանի ՊԾ-ի հետագա գործունեության ծավալման կապակցումը եւ նախարարության կատարած շատ օգտակար աշխատանքի ու հետագա համագործակցության նոր եզրերի մշակումը համաշխարհային պարենային ծրագրերում:

Վաղվանից հյուրերը կլինեն մարզերում՝ տեղում ներկա գտնվելու իրացվող օգնություններին, որը եւ հետագա ծրագրերը 20 տոկոսից կբարձրացվեն 40 տոկոսի, հատկապես «Սնունդ աշխատանքի դիմաց» ծրագրով:

ՄԱՐԻԵՏԱ ՄԱԿԱՐՅԱՆ

Փոքր ու միջին բիզնեսի զարգացումը կարեւոր է քաղաքական, տնտեսական եւ սոցիալական առումով

Ըստ Գ. Նանագուլյանի՝ ՀՀ ներկայիս հարկային դաշտը ստիպում է փոքր բիզնեսին մնալ ստվերում

Հունիսի 4-ին Երեւանում աշխատանքները սկսեց փոքր ու միջին բիզնեսի օժանդակման միջպետական խորհրդի չորրորդ նստաշրջանը, որին մասնակցում են ԱՊՀ տարբեր երկրների կառավարությունների, փոքր ու միջին ձեռնարկությունների, հասարակական կազմակերպությունների մոտ 100 ներկայացուցիչներ: Համաժողովի երկու օրերի ընթացքում կքննարկվեն ԱՊՀ երկրներում փոքր ու միջին բիզնեսի զարգացման համար անհրաժեշտ օրենսդրական դաշտի, ներդրումային եւ ֆինանսական ինստիտուտների ստեղծման, տեղեկատվության փոխանակության եւ այլ հարցեր: «Ես կարծում եմ, որ նման միջոցառումները հնարավորություն կստեղծեն կոորդինացնելու մեր կառավարությունների ջանքերը ԱՊՀ երկրներում փոքր ու միջին ձեռնարկատիրության զարգացմանն առավելագույնս օժանդակելու համար, որովհետեւ մենք բոլորս հասկանում ենք, որ եւ քաղաքական, եւ տնտեսական, եւ սոցիալական առումով դա շատ կարեւոր է մեզ համար», ասաց վարչապետ Արմեն Դարբինյանը:

Հունիսի 5-ին նախատեսված է համագործակցության համաձայնագրի ստորագրում Ռուսաստանի փոքր ձեռներեցության աջակցման եւ զարգացման պետական կոմիտեի եւ ՀՀ արդյունաբերության եւ առեւտրի նախարարության միջեւ: ՌԴ պետական կոմիտեի նախագահ Իրինա Խակամադան լրագրողների հետ զրույցում կարծիք հայտնեց, որ ԱՊՀ երկրներում համագործակցությունը փոքր եւ միջին բիզնեսմենների միջեւ ուղղակի բարոյահոգեբանորեն խնդիր է, քանի որ «մենք արդեն ճանաչում ենք միմյանց, գիտենք միմյանց սովորությունները»: «ԱՊՀ բոլոր երկրները փորձում են լրջորեն ընդլայնել իրենց շուկաները, բայց պատրաստ չեն հասկանալ, որ իրենց հետեւությամբ չեն թողնի եվրոպական կամ ամերիկյան շուկաներ», ասաց տիկին Խակամադան: Ըստ նրա, արեւմտյան երկրները (նույն Արեւմտի համաշխարհային կազմակերպությունը) խոչընդոտում են ԱՊՀ երկրներին այն ոլորտներում, որտեղ նրանք կարող են մրցունակ լինել: Արեւմտյան շուկաներում արդեն իսկ ապրանքների «ավելցուկ» կա, եւ նրանք իրենց ներքին հետաքրքրված են ԱՊՀ երկրների շուկաներով, որպեսզի իրացնեն իրենց էժան եւ հաճախ անորակ ապրանքները: Այդ իսկ պատճառով, ՌԴ ներկայացուցչի կարծիքով, ժամանակն է ավելի շատ ուշադրություն դարձնելու փոքր ու միջին բիզնեսի զարգացմանը եւ ԱՊՀ երկրներում ստեղծել «փոքրի համար կանոններ», հարկային, գրանցման, արտոնագրման, մաքսային եւ այլ բարենպաստ ռեժիմներ:

«Կառավարությունը պետք է հովանավորի եւ ոչ թե խանգարի փոքր ու միջին ձեռնարկատերերին»

ԱՊՀ միջպետական հանձնաժողովի նիստից հետո ՀՀ արդյունաբերության եւ առեւտրի նախարար Գառնիկ Նանագուլյանի հարցազրույցը «Ազգին» կարելի է անվանել անկեղծ խոստովանություն:

– Չե՞ք գտնում արդյոք, որ այս համաժողովն ավելի շատ խորհրդանշական բնույթ է կրում, ի՞նչ արդյունքներ ունեք նրանից:

– Իրոք խորհրդանշականության տարր կա այստեղ, որովհետեւ քննարկվող հարցերից շատերը զուտ դեկլարատիվ բնույթի են: Այնուամենայնիվ, այս միջոցառումը շատ կարեւոր է մեր հանրապետության համար մի քանի հիմնական պատճառներով: Առաջինը մեզ կրկին ու փոքր ու միջին բիզնեսի կարեւորությունը հասկանալն է, երկրորդը՝ փորձի փոխանակումը. ի դեպ, մենք շատ բան ունենք սովորելու հատկապես Ռուսաստանից, քանի որ նա բավականին առաջ է ԱՊՀ մյուս երկրներից՝ փոքր բիզնեսի կանոնակարգման, օժանդակման, պետականացվածության եւ այլ առումներով: Եվ երրորդը՝ այս նիստի ժամանակ պետք է փորձենք միջպետական կոորդինացման, համագործակցության գաղափարն «իջեցնել ներքեւ»՝ մինչեւ տնտեսավարող սուբյեկտների համագործակցության մակարդակ: Փոքր բիզնեսի զարգացման համար պետք է ստեղծել հստակ իրավական դաշտ, ունենալ յուրահատուկ մոտեցումներ, ֆինանսական, ներդրումային ինստիտուտներ, ինչպես նաեւ կառավարության հովանավորությունը:

– Ի՞նչ մակարդակի վրա է Հայաստանում փոքր ու միջին բիզնեսը ԱՊՀ մյուս երկրների հետ համեմատած եւ, ինչպիսի՞ն պետք է լինի կառավարության հովանավորչական դերը:

– Դժվար է ասելը, բայց միանշանակ է, որ ամենաառաջինում Ռուսաստանն է, չնայած այստեղ էլ կան պրոբլեմներ: Օրինակ, վերջերս ստեղծված Ռուսաստանի փոքր ու միջին բիզնեսի զարգացման ներդրումային հիմնադրամի գործունեությունը ձախողվեց մեկ պարզ պատճառով՝ Ռուսաստանում փորձ արվեց եւս մեկ բյուրոկրատական, ֆինանսական ինստիտուտ ստեղծել, որը երբեւիցե չէր աշխատելու: Հայաստանում փիլիսոփայությունը մի փոքր այլ է, երբ անգամ մենք գնանք նման հիմնադրամի ստեղծմանը, եւ երբ անգամ դա լինի պետական հիմքով կամ բաժնեմասով, այնուամենայնիվ ղեկավարությունը պետք է մասնավոր ընկերությունների ձեռքում լինի եւ կառավարությունը ոչ մի իրավունք չպետք է ունենա խառնվելու հիմնադրամի որոշումներին: Կառավարությունը պետք է ընդհանուր քաղաքական գիծը տանի, բայց ֆինանսական ինստիտուտների ղեկավարման մեջ չպետք է որեւէ դեր ունենա: Կառավարություն ասելով ես նկատի ունեմ կառավարական չինովնիկին: Ռուսաստանի փորձը եւս մեկ անգամ ցույց տվեց, որ այդ տարբերակով ոչինչ չի կարող աշխատել:

– Կարծիք կա, որ հարկային բեռի ծանրացման հետ մեկտեղ Հայաստանում փոքր եւ միջին բիզնեսի առջեւ ավելացել են խոչընդոտները եւ ձեռնարկությունները ու կազմակերպությունները խեղդված վիճակում են:

– Տարբեր կարծիքներ կան: Մի ընդհանուր կարծիք կա, ըստ որի հարկային դաշտը մեզանում բավականին բարենպաստ է, որպեսզի բիզնեսն աշխատի: Սակայն, այնուամենայնիվ, ես անձամբ չեմ կարծում, որ այդպես է: Անկեղծ ասած, մենք մինչեւ այժմ չենք կարողացել (եվ դա նաեւ մեր նախարարության մեղքն է) լուրջ, համակողմանի վերլուծություն կատարել Հայաստանում փոքր ու միջին բիզնեսի զարգացման հնարավորությունների եւ խանգարող հանգամանքների վերաբերյալ: Իսկ մինչեւ այժմ կատարված ուսումնասիրությունները ցույց են տալիս, որ չափազանց բարդ է այսպիսի հարկային դաշտում աշխատելը: Չեմ կարծում, որ նման դաշտում փոքր բիզնեսը ի վիճակի կլինի գործելու բաց եւ ոչ թե ստվերում: Դա նշանակում է, որ փոքր բիզնեսի համար հստակ պայմաններ պետք է ստեղծվեն, որոնք պետք է կանոնակարգվեն հստակ օրենքով: Մոտ ապագայում կառավարությունը նոր օրենք է ներկայացնելու Ազգային ժողով փոքր բիզնեսի պետական աջակցության վերաբերյալ: Դա յուրահատուկ օրենք է լինելու եւ չեմ կարծում, որ առաջին ընթերցմամբ ընդունվի, քանի որ լուրջ քննարկման կարիք ունի:

[illegible]

Հիմա իրական տվյալներ կան համազգային միասնականության համար

Հարցազրույց Հայկաշեն Ուզունյանի հետ

Հոգուդ մեղք պիտի առնես՝ չասելու համար, թե ճակատագիրը դաժան է եղել այս համակրելի, կիրթ, լայնախոհ ու չնայած առաջացած տարիքին մտքի զարմանալի թարմություն պահած մարդու նկատմամբ։ Ծնվել է Ադանա, 78 տարի առաջ, Հաճնից բնավեր եղած գաղթականների ընտանիքում, երբ եղեռնազարկ հայությունը փայփայում էր շուտափույթ հայրենիք վերադառնալու հույսը, ուստի եւ ծնողները նրան անվանել են Հայկաշեն, հակառակ ավագ եղբոր, որին հայրենի եզերքը լքելու տարին ծնված լինելու պատճառով անվանել էին... Աքսոր։ Հայկաշենի ծնունդի հետ ծնողները կապում էին երկիրը վերաշինելու հույսը, որ, ավաղ, անմարելի երազ է մնում առ այսօր։ Հայկաշեն Ուզունյանն իր ողջ կյանքում եղել եւ մնում է այդ երազի մարմնավորման նվիրյալը։ Ո՛ւր ասես չի նետել նրան հայի բախտը՝ Բեյրութ, Կիպրոս, Հաբեշտան, Փարիզ, ի՛նչ հարված ասես չի իջել նրա հոգնատանջ ուսերին, այդ թվում տասնամյակների տքնանքով ստեղծած նյութական կարողությունների ակնթարթային կորուստ, որ աղետի պես թափվել է 1975-ին Հաբեշտանում, երբ հեղափոխությունն ունեզրկել եւ երկրից արտաքսել է նրան։ Սակայն ինչ էլ լինի չի բեկվել։ Շատ վաղ տարիքից զրկվելով ծնողներից եւ մեծանալով մորեղբայրների խնամքի տակ, ստանալով ճարտարագիտական կրթություն, տարբեր երկրներում հարկադրված լինելով ոչնչից կրկին սկսել կյանքը, Հայկաշեն Ուզունյանը միշտ եւ ամենուրեք իր անդադրում աշխատանքով ու տաղանդով ոչ միայն արագորեն հասել է պատշաճ բարեկեցության, այլեւ ծավալել է եռանդուն բարեսիրական գործունեություն՝ շուրջ երեք տասնամյակ լինելով Հայկական բարեգործական ընդհանուր միության փոխնախագահը, այդ բարձր դիրքը ի գործ դնելով աշխարհասփյուռ հայրենակիցներին սատարելու, օտար ափերում հայությանը հայ պահելու, Հայ դատը հետամտելու ազնիվ նպատակին։

Բայց հոգուդ մեղք պիտի առնես, չասելու համար նաեւ, որ ճակատագիրը շռայլորեն բարեհաճ է եղել Հայկաշեն Ուզունյանի հանդեպ, դեռ բոլորովին պատանի զինվորագրվելով մեր ազգային-ավանդական կուսակցություններից մեկին՝ Ռամկավար Ազատական կուսակցությանը, նա պատեհություն ու բարեբախտություն է ունեցել մոտիկից շփվելու ռամկավար (եւ ո՛չ միայն ռամկավար) մտավորականության շողշողուն դեմքերի՝ Արշակ Չոպանյան, Վահան Թեքեյան, Ալեք Մանուկյան, Բարունակ Թովմասյան, Անդրանիկ Անդրեասյան, Գերսամ Ահարոնյան եւ տասնյակ ու տասնյակ ուրիշներ, որոնց հետ «ապրեցա ու գործեցի», ինչպես գրում է իր «Ժամանակակից դեմքեր» հուշագրություններում։ Քչերին, շա՛տ քչերին է վիճակվում մաս կազմել այդպիսի սքանչելի մի փաղանգի, եւ այն էլ արժանավո՛ր կերպով, այն աստիճան արժանավոր, որ ծննդյան 70-ամյակը (1990-ին) նշվի ՀԲԸՄ-ի Կենտրոնական վարչական ժողովի նախաձեռնությամբ եւ հոբելյարն այդ առթիվ Ամենայն հայոց հայրապետի ձեռամբ ստանա «Սուրբ Գրիգոր Լուսավորիչ» շքանշան՝ երջանկահիշատակ Վազգեն Առաջինի ողջույնի ու օրհնության գրով, ինչպես նաեւ «Ալեք Մանուկյան» տարեկան մրցանակ աշխարհի բոլոր հայերի մեջ երկրորդը Կալիֆոռնիայի նահանգապետ Ջորջ Դոյքմեջյանից հետո, որ շնորհվում է մեր ժողովրդին միայն բացառիկ ծառայություններ մատուցած անձանց։ Վերջապես, Հայկաշեն Ուզունյանը եղել եւ մնում է այն պատկառելի Հայը, որ միշտ մեծահարգ ընդունելություն է գտնել նաեւ մայր-հայրենիքում՝ մտավորական ամենալայն շրջանակների եւ հայրենի բոլոր նախորդ ու նոր իշխանությունների կողմից, ի նշան խոր երախտագիտության նրա անձնվեր հայրենասիրության։ Ահա այս երեւելի մարդու, Ռամկավար Ազատական կուսակցության ներկա նախագահի եւ նրա սքանչելի տիկնոջ՝ տիկին Մարիի հաճելի ընկերակցությունը վայելելու պատեհությունն ունեցանք ես եւ «Ազգի» նկարիչ Գեորգի Յարալյանը։ Ստորեւ մեր զրույցը։

– Պրն Ուզունյան, մամուլից մեզ հայտնի է Ձեր եւ Ձեր գլխավորած պատվիրակության այցի նպատակը, բայց կուզենայի, որ Դուք ինքներդ մի երկու խոսք ասեք դրա մասին։

– Ուզեցինք գալ եւ շնորհավորել Հայաստանի նոր իշխանությունները, որոնց ընտրական շրջանին մենք զորավիգ եղանք այստեղի մեր քույր կազմակերպության ՀՌԱԿ-ի հետ։ Արտասահմանի մեջ ալ ընդհանուր խանդավառությունը պարոն Քոչարյանի շուրջ էր։ Կակնկալեինք եւ խորապես համոզված էինք, որ ինք պիտի ընտրվի։ Այդ նպատակով այլեւս չուզեցինք ուշացնել գալ եւ մեր շնորհավորությունները հայտնել իրեն եւ ըսել, որ մենք կհավատանք իր խոստումներուն եւ կհավատանք, որ ինք այս երկիրը պիտի ջանա ներքին քաղաքական եւ տնտեսական ճգնաժամեն դուրս բերել։ Այո, հավատք ունինք։ Իր երիտասարդական կորովը, իր խառնվածքը, նախաձեռնությունները մեզ կապահովցնեն, որ այս երկիրը դեպի բարելավում պիտի երթա իր նախագահության շրջանին, մասնավորաբար, նաեւ Արցախի հարցով, որ բավական կնճռոտ հարցի վերածված է նախագահ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանի շրջանին։ Չեմ գիտեր, թե ինչու նախագահ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը այդ ընթացքը ունեցավ առանց ժողովուրդին զգացումները նկատի ունենալու։ Ամեն պարագայի, վստահ ենք, որ Ռոբերտ Քոչարյանը, որ պայքարի հեղինակներեն մեկը եղած է, հավանաբար լավագույն լուծումները պիտի ջանա գտնել Արցախի անկախության, ինքնորոշման հարցերու վերաբերյալ։ Ուրեմն, մեր գալու նպատակը նախ շնորհավորելն է զինք, եւ նաեւ մեր հավատքը հայտնելը իր նկատմամբ։

– Ասել է, Դուք բարոյական զորակցությո՞ւն եք բերել նախագահին։

– Սկիզբեն ըրած ենք ատիկա եւ հիմա ալ կշարունակենք ու պիտի շարունակենք առաջիկային։

–Հայաստանյան իրականության մեջ ռամկավարների նկատմամբ ոչ բարյացակամ տրամադրված որոշ ուժեր, անունները չտամ, հեգնանքով ընդունեցին այն հանգամանքը, որ նախագահի թեկնածու Ռոբերտ Քոչարյանին պաշտպանող քաղաքական կուսակցությունների շարքում մի բանակում հայտնվեցին ռամկավարները դաշնակցականների հետ։ Գրում էին, թե պատմության մեջ դեռ երբեք չի եղել, որ Դաշնակցությունն ու ռամկավարները համագործակցեն, մոռանալով կամ չգիտենալով, որ առնվազն Լիբանանի պատերազմի շրջանում մեր ազգային-ավանդական կուսակցությունները արդյունավետ կերպով համագործակցել են։ Կուզենայի, որ Դուք գնահատական տայիք, թե ինչպե՞ս պատահեց, որ երկու կուսակցությունները մի ճամբարում հայտնվեցին, ապա պատասխանեիք այն հարցին, թե այդ հանգամանքը չի՞ նպաստի սփյուռքում մեր երկու ազգային կուսակցությունների հարաբերությունների բարելավմանը։

– Մենք նախապես որեւէ խորհրդակցություն չենք ունեցած Դաշնակցության հետ։ Նույնանման մոտեցումը նախագահի թեկնածուին նկատմամբ հետեւապես զուգադիպություն է։ Ընտրությունը անկախ մարդու մը շուրջ էր, որ թե Արցախի նախագահ եղած շրջանին, եւ թե այստեղ վարչապետ եղած շրջանին, ցուցաբերած է իր անկախությունը, անկաշառությունը եւ նվիրվածությունը ազգային հարցերուն։ Կուսակցական-գաղափարախոսական հարցեր չկային իր շուրջը. անկախ մարդ մըն էր, որ նաեւ կհավատար ռամկավարության, իրական ռամկավարության։ Հետեւաբար մեր մոտեցումն իր ծրագրին շատ բնական էր։ Դաշնակցությունը, հավանաբար, այս մարդուն մոտ տեսավ իր դժվարություններուն լուծումը, եւ այդ ուղղությամբ անոնք մոտեցան պրն Քոչարյանին։ Իրարմե անկախ մենք նույն թեկնածուն ընտրեցինք։ Բարեբախտություն է, որ մենք կրցանք այս անձին շուրջ համաձայն գտնվիլ։ Մյուս կողմե, իսկապես, շատ ճիշտ է ձեր ըսածը, որ ասիկա, թերեւս, ճամփան պիտի բանա, որ հետագային սփյուռքի մեջ մեր երկու կազմակերպություններու հարաբերությունները շատ ավելի բարյացակամ ըլլան, եւ կարգ մը հիմնական հարցեր կարենանք լուծել։ Այդ հարցերեն մեկն է, որ սփյուռքը այսօր բաժնված է, եւ մյուսը մինչեւ այսօր մեր եկեղեցիի հարցն է, քանի որ եկեղեցիներեն մեկուն (Անթիլիաս) զորավիգ կկանգնի Դաշնակցությունը, մյուսին զորավիգ կկանգնի Ռամկավար Ազատական կուսակցությունը, այս ձեւով, թերեւս, նոր մոտեցումի, նոր միացումի ճամփա մը գտնենք եւ այս դժվարությունը հարթենք, որ սփյուռքի մեջ իրապես տաժանելի դարձած է եւ տեսակ մը հակամարտության, թեեւ մեղմացած առայժմ, վերածված է։ Ի՞նչ ունինք մենք սփյուռքի մեջ լուծելու հիմնական հարցեր։ Իրենք իրենց գաղափարախոսությունը ունին, թող դավանին ինչ որ կուզեն, մենք մեր գաղափարախոսությունը ունինք, որ արեւմտյան ժողովրդավարության հետեւող իրական ռամկավարությունն է, բայց հիմնական հարցեր ալ ունինք, ինչպես Ցեղասպանության ճանաչումը, Հայկական դատը, ինչպես եկեղեցին։ Այս հարցերու մեջ գաղափարական բան չկա, ինչո՞ւ պիտի այս հարցերի շուրջ չհամագործակցինք, ինչո՞ւ մենք չպիտի կարենանք համաձայնիլ միասնաբար գործելու։ Շատ հինուց այս երկու կուսակցությունները փորձեր ըրած են միասնաբար գործակցելու, երբեմն հաջողած են, բայց շատ անգամ, շատ առիթներով չեն կրցած համագործակցիլ։ Այսօր, թերեւս, կարելիություն մը կրնա ստեղծվիլ մեկնելով պրն Քոչարյանի ընտրության առթիվ մեր ունեցած համանման կեցվածքեն, Հայաստանի ներկա իշխանություններու կեցվածքեն։

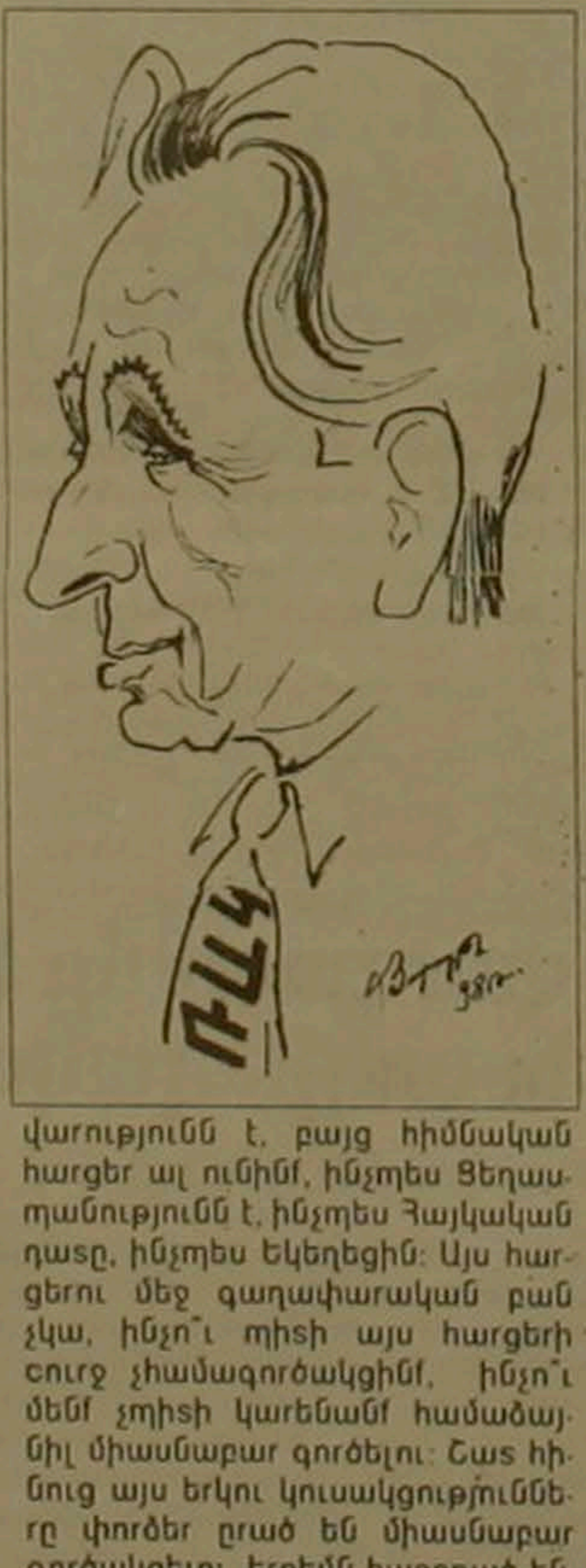

– Ուրեմն սփյուռքի կուսակցական պառակտվածությունը, թեեւ մեղմացած, բայց կա։ Այդ պառակտվածությունը, իմ տպավորությամբ, ավելի շատ եղել է անհատների հավակնությունների արդյունք, քան գաղափարախոսական տարբերությունների։ Դուք համաձա՞յն եք։

– Ճշմարտությունը ըսելու համար ես չեմ կարծեր, որ Դաշնակցությունը կիրարկե եւ կհետեւի տառ առ տառ սոցիալիզմի գաղափարախոսության։ Այժմ Դաշնակցությունը ոչ մեկ տեղ կհայտարարե, թե ինք սոցիալիստ է։ Դաշնակցությունը աշխատած է, գործակցած է բոլոր արեւմտյան պետություններու հետ, որոնք բոլորովին աջակողմյան դիրքորոշման են։ Ուրեմն ես չեմ կարծեր, որ Դաշնակցությունը շատ հիմնական կերպով կհետեւի իր գաղափարախոսության։ Բայց մյուս կողմե ալ իր ծնունդեն մինչեւ այսօր որեւէ փոփոխություն չէ ներմուծած իր գաղափարախոսության մեջ։ Եվրոպան առեք այսօր։ Գրեթե պետությունները ամբողջ սոցիալիստ են։ Բայց անոնց սոցիալիզմը այնքան յեղափոխված է, այնքան էվոլիե եղած է, որ շատ տարբերություն չկա այսօր աջակողմյանի եւ սոցիալիստ պետություններու միջեւ։ Առեք Ֆրանսան, Ֆրանսայի սոցիալիստ կառավարությունը։ Ոչ մեկ տարբերություն կա այսօր նախկին աջակողմյան կառավարության հետ։ Նախապես, երբ սոցիալիստները կուգային, կխոստանային ազգայնացնել կարգ մը կարեւոր ձեռնարկություններ։ Այսօր ոչ միայն այդ չեն ըներ, այլեւ ընդհակառակը կսեփականաշնորհեն։ Հետեւաբար, շատ փոխված է սոցիալիզմի գործելակերպը այսօր։ Հավանաբար, Դաշնակցությունն ալ հետեւած է ատոր։

– Դա, ի վերջո, Դաշնակցության գործն է։ Դառնանք Ձեր կուսակցությանը։ Շատ հետաքրքիր է Ձեր գնահատականը Ռամկավար Ազատական կուսակցության ներսում ստեղծված ոչ նորմալ վիճակի վերաբերյալ։ Սա ասում եմ, որովհետեւ գտնում եմ, որ մեր ազգային-ավանդական կուսակցությունները, անկախ նրանից՝ նրանց գաղափարները ես ընդունո՞ւմ եմ, թե ոչ, ազգային հարստություն են, եւ բնականաբար, զուտ որպես հայ մարդ, չեմ կարող անտարբեր լինել նրանցից մեկի՝ Ռամկավար կուսակցության ներսում ստեղծված ոչ բնականոն վիճակի նկատմամբ։ Ես ուշադիր կարդացել եմ Ձեր բոլոր հայտարարությունները, եւ իմ տպավորությունն այն է, որ Դուք «դուռը բաց եք թողել» Բեյրութի ռամկավարների առաջ։ Ինչպե՞ս եք Դուք տեսնում Ձեր պառակտված կուսակցության հետագա հնարավոր վերամիավորումը։ Վերջ ի վերջո, դա թուլացնում է ձեզ էլ, իրենց էլ։

– Շատ բնական է, մենք այդ պատճառով շատ տկարացած ենք։ Պառակտումը չսկսավ մեր ներքին գաղափարախոսական տարբերություններեն։ Գաղափարախոսական տարբերություն չկա։ Բացարձակապես անձնական հարցեր են, անձնական փառասիրության հարցեր են։ Եվ ասիկա արտասահմանեն չսկսավ, դժբախտաբար։ Սկսավ Հայաստանեն, Հայաստանի իշխանություններեն։ Անոնք նախ փորձեցին պառակտել ՀՌԱԿ-ը, եւ ՀՌԱԿ-են անջատված խումբերու միջոցով նաեւ պառակտեցին արտասահմանի կուսակցությունը։ Ասիկա, դժբախտաբար, ոչ մեկուն շահ բերավ, ոչ Հայաստանին, ոչ մեզի, ոչ մեր ժողովուրդին։ Ասիկա պարզապես վնասեց բոլորիս։ Եթե Գասպարյաններու խումբը եւ մեր խումբը որոշ հիմնական հարցերու շուրջ գաղափարախոսական տարբեր ձեւով մտածողներ ըլլային, «օ քեյ» պիտի ըսեինք, ինչպես ժամանակին հնչակյաններեն բաժնված են Վերակազմյալ հնչակյանները, վերջը Վերակազմյալ հնչակյանները միացած են Սահմանադրական ռամկավարներուն եւ 1921-ին առաջ բերած են Ռամկավար Ազատական կուսակցությունը։ Կուզեմ ըսել, որ բաժանումներ եղած են մեր կուսակցություններուն մեջ, բայց հիմնական գաղափարախոսական բաժանումներ էին։ Սակայն ներկայիս անձնական-փառասիրական գետնի վրա բաժանումներ են, որոնք դիմանալու իրավունք չունին, պետք է վերջ ի վերջո հարթվին։ Այս բաժանումին խորքը ի՞նչ է. եթե նախագահին իր ձեռքը թոթվեց, ուրեմն ատիկա իրեն համար մեծ պատիվ մըն էր, եւ ուրեմն ինքզինքին իրավունք կուտար արտահայտություններ ունենալու, որոնք Ռամկավար կուսակցության աննպաստ էին, ինչպես փորձեցին «Ազգը» գրավել։ Նպատակնին պարզապես «Ազգը» փակելն էր, եւ ատիկա այդ Բեյրութի տղոց միտքեն չէր, որ կուգար, ուրիշ տեղեն կուգար այդ հարցը, ուրիշներ է, որ կուզեին «Ազգը» փակել, փոխել անոր քաղաքական կեցվածքը, եւ օգտագործեցին այդ տղոց փառասիրությունը։ Բեյրութի եւ Հալեպի այդ տղաքը օգտագործվեցան նաեւ վերջերս, Հայաստանի նախագահական ընտրություններուն, երբ պաշտպանեցին թեկնածու մը, որ այլեւս ոչ մեկ կապ կրնար ունենալ ՌԱԿ-ի հետ, եւ արդյունքը ծիծաղելի, վարկաբեկիչ եղավ իրենց համար։

– Դուք հույս ունեք, որ բոլոր դեպքերում պառակտումը կհարթվի՞։

– Պիտի հարթվի, բայց ժամանակ պիտի անցնի, մինչեւ որ կամ սերնդափոխություն ըլլա, եւ կամ Բեյրութի մեր բարեկամները կամաց-կամաց, թե իրենք, թե մենք, հասկնանք, որ ասիկա օգտակար չէ կազմակերպության եւ մեր ժողովուրդին համար։

– Որեւէ շփում չկա՞ ձեր մեջ։

– Շփումներ եղան, բազմաթիվ շփումներ եղան, բայց համաձայնություն կարելի չեղավ հանգիլ, որովհետեւ չուզեցին որեւէ զիջում ընել մեր բարեկամները։ Այնպես որ չկրցանք բանի մը հանգիլ։

Վերջը հաջորդիվ

ՌԱՖԻԿ ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ

ԱԶԳ

միջազգային

ՓԱՐԻԶ

Հակադրվելով պատմական ճշմարտությանը, Թուրքիան փաստում է, որ հեռու է Եվրոպայից

Հարցազրույց «Ֆրանսիա-Հայաստան» բարեկամության խմբի նախագահ Ժան Պոլ Բրեի հետ

– Մայիսի 29-ին ժամը 11:27-ին մենք լրագրողներս, մեծ գոհունակությամբ ականատես եղանք Ֆրանսիայի անունից այդ երկրի Ազգային ժողովում 1915 թ. Հայոց ցեղասպանությունը պաշտոնապես ճանաչող օրինագծի միահամուռ ընդունմանը: Դուք, որ ոչ միայն այդ ճանաչման օգտին ծավալված արշավի գլխավոր նախաձեռնողներից մեկն եք, այլեւ խորհրդարանում «Ֆրանսիա-Հայաստան» բարեկամության խմբի նախագահը, ինչպիսի՞ անձնական ուղերձ կուզենայիք հղել հայ ժողովրդին այս հաղթանակի առթիվ:

– Դա կլինի ավելի շուտ կոլեկտիվ ուղերձ՝ Ֆրանսիայի ուղերձը: Ֆրանսիայի խորհրդարանը շաբաթ օրը Հայոց ցեղասպանության պաշտոնական ճանաչման միջոցով ուղերձ հղեց թե սփյուռքում եւ թե Հայաստանում ապրող բոլոր հայերին: Բայց լավագույն ուղերձը իմը՝ օրենքն էր: Անձնական առումով ես մեծ գոհունակություն եմ ապրում արածիս համար եւ իմ խորհրդարանական կյանքում դա կդառնա թերեւս իմ ամենակարեւոր գործը:

– Ճանաչման այդ նախագծի հաջողության մեջ ձեր կարծիքով ինչպիսի՞ բաժին ունեն տարիներ շարունակ մունիցիպալիտետներին նախաձեռնություններ ներկայացրած Ֆրանսահայ համայնքը եւ այդ ճանաչումն իր արտաքին դիվանագիտության առանցքը դարձրած Հայաստանի կառավարության նոր քաղաքականությունը: Դա այդ երկու գործոնների զուգորդման հետեւա՞նքն է արդյոք:

– Օրինագիծը եւ օրենքը ընդունվեցին առաջին ընթերցմամբ, որով այս երեկոն յուրովի պսակեց երկարատեւ պահանջատիրությունը: Երբ ասում եմ երկարատեւ, դա նման է տեւական բողոքի, տարիներ շարունակ, մոտ 1965 թ. հայ համայնքի արթնացման պահից առկա մի բանի: Ի դեպ, այն ժամանակ ես զգայուն չէի դրա նկատմամբ: Ճանաչման նպատակով տարբեր փուլերով աշխատանք է կատարվել խորհրդարանականների շրջանում: Եթե կուզեք, դա քաղաքական բուն ակտի հիմքն է: Ճանաչման հարցում Հայաստանի նոր դիրքորոշման համար, համենայն դեպս իմ կարծիքով, դա էական չէ: Անշուշտ նախընտրելի էր Հայաստանի նման երկրի գոյությունը, որը Ռոբերտ Քոչարյանի ընտրությունից ի վեր Ցեղասպանության ճանաչումը դարձրել է իր արտաքին դիվանագիտության տարրերից մեկը: Բայց ֆրանսիացի խորհրդարանականների որոշումը ավելի շատ հիմնվում է հայ համայնքի երկարատեւ պահանջատիրության, քան Հայաստանի դիվանագիտության փոփոխման վրա: Երկրորդ գործոնն օգնել է, բայց երբեք էական դեր չի խաղացել: Ի դեպ, դա մի քիչ բնական է, քանզի ֆրանսիացիներն են ճանաչել:

– Դուք քվեարկեցիք տեքստի բարելավման նպատակով ձեր որոշ գործընկերների առաջարկած լրացումների դեմ: Արդյոք դա արվեց դիվանագիտական նկատառումներո՞վ, թե՞ այն կարծիքին էիք, որ տեքստն ինքնին բավականաչափ հստակ է:

– Նախեւառաջ որոշվեց, որ օրենքի տեքստը պետք է լինի հստակ, ընթեռնելի, կոնկրետ: Այդպես էլ եղավ: Բայց առկա էր նաեւ այդ գործի արդյունավետության նպատակադրում: Դա, այնուամենայնիվ, իրականացվեց կառավարության դիրքորոշման առումով, որը չէր ընդդիմանում, բայց դրա համար որոշակի ջանքեր պահանջվեցին: Որոշվեց, որ մարտավարական առումով արագ շարժվելու համար հարկավոր է հիմնվել նման օրինագծի վրա: Սա համարձակ ձեռնարկում է, որի իրականացման համար հարկ կլինի միջոցներ ձեռնարկել: Կարծում եմ, որ գլխավոր նպատակն ապահոված է փոքր ռազմավարության եւ փոքր մարտավարության շնորհիվ, եւ այդ մարտավարությունը սույն ճանաչման հրապարակումն է: Իսկ դահիճների անունները անուղղակիորեն ենթադրվում են, այնպես որ հարկ չկա դրանք նշել օրենքում:

– Որպես ֆրանսիացի խորհրդարանական, ինչպե՞ս եք մեկնաբանում Թուրքիայի արտգործնախարարության արձագանքը, որն ափսոսանք հայտնեց քննարկմանը մասնակից չլինելու համար, եւ Թուրքիայի նախագահի վերջին հայտարարությունը, որն Ազգային ժողովի այդ որոշումն անվանեց պատմական իրողությունների խեղաթյուրում:

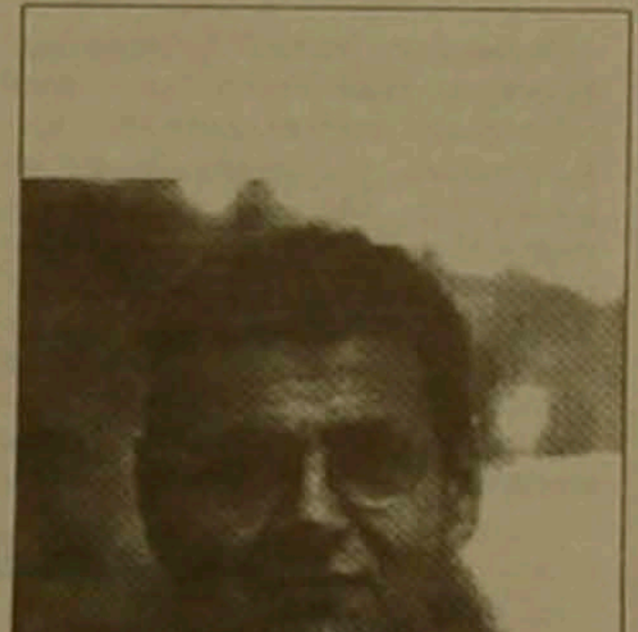

– Օտար երկրները երբեք չեն մասնակցում խորհրդարանական քննարկումներին: Հայաստանը եւս ձայն չստացավ Ֆրանսիայի խորհրդարանում: 83 տարուց ի վեր Թուրքիան ձայնի իրավունք ունի այս գործում: Ես հոդված հրապարակեցի թերթում, իսկ երկու շաբաթ անց Թուրքիայի հյուպատոսը պատասխանի իրավունքն օգտագործեց ինձ պատասխանելու համար, այսինքն ձայն ստացավ: Ինչ վերաբերում է Թուրքիայի նախագահի հայտարարությանը, հազար անգամ ապացուցված փաստերն այդ ձեւով ժխտելը ցույց է տալիս, որ դա ժողովրդավարական երկիր չէ: Թուրքիան մնում է ամբողջատիրական երկիր եւ դա, ի դեպ, ապացուցում է, որ ներկա վիճակով այդ երկիրը չի կարող անդամակցել Եվրամիությանը:

– Ինչպես ասացիք, դուք խորհրդարանականներդ համարձակ քայլի դիմեցիք Հայ դատի տաբուն վերացնելով: Ինչպե՞ս եք պատկերացնում հաջորդ փուլը՝ Սենատում խնդրո առարկա տեքստի ընդունո՞ւմ:

– Ինչպես գիտեք, վերջին խոսքը միշտ պատկանում է Ազգային ժողովին: Հիմա լավ կլիներ, եթե Սենատը ընդուներ համանման ձեւակերպմամբ: Եթե Սենատը չընդունի համանման ձեւակերպմամբ, հարկ կլինի վերադարձնել Ազգային ժողով: Բայց ես չեմ պատկերացնում, թե ԱԺ-ի միահամուռ քվեարկությունից հետո Սենատն ինչպես կարող է չընդունել եթե ոչ միաձայն, ապա գոնե գերակշիռ մեծամասնությամբ:

– Թուրքիայի կառավարությունն այժմ շարունակում է ճնշում գործադրել Սենատի վրա, Ֆրանսիային սպառնալով քաղաքական ու տնտեսական պատժամիջոցներով, շեշտը դնելով մանավանդ սպառազինության վաճառքի պայմանագրերի վրա: Այդ սպառնալիքները կիրագործվե՞ն եւ ընդհանուր առմամբ կանխատեսո՞ւմ եք արդյոք ֆրանս-թուրքական հարաբերությունների վատթարացում:

– Մեր դիմաց ամբողջատիրական երկիր է, որի արձագանքներն անհամապատասխան են: Թուրքիան ինչքան շատ է հակադրվում պատմական ճշմարտությանը, այնքան շատ է ապացուցում, որ հեռու է Եվրոպայից: Այն ահաբեկումները, որ նրանք արդեն կիրառել են եւ կարող են կրկին կիրառել, հույսները դնելով Սենատի վրա, էլ ավելի շատ են վկայում ժողովրդավարության բացակայությունը: Տնտեսական առումով ճիշտ է, որ դա Ֆրանսիայի հետ առեւտուր անող մեծ երկիր է, կատարվում են առեւտրական խոշոր փոխանակումներ, ուստի բնական է, որ Թուրքիան գործի է դնում այդ ահաբեկումները: Բայց եթե հարկ լինի ընտրություն կատարել առեւտրական հարաբերությունների եւ բարոյականության միջեւ, ես կնախընտրեի վերջինը:

– Կարո՞ղ եք կանխատեսել այն հետեւանքները, որ Ֆրանսիայի ԱԺ-ի ճանաչումը կունենա օտարերկրյա տարբեր կառավարությունների եւ հատկապես ԱՄՆ-ի կառավարության վրա, որը շատ հաճախ հանդես է գալիս Թուրքիայի դատապաշտպանի դերում:

– Միացյալ Նահանգների առնչությամբ չեմ կարող ասել, բայց Եվրոպայում դա կարող է ունենալ միայն դրական ազդեցություն:

– Կանխատեսո՞ւմ եք արդյոք արդեն իսկ լարված հայ-թուրքական դիվանագիտական հարաբերությունների հնարավոր վատթարացում:

– Ազնվորեն ասած, չեմ կարծում, թե Ցեղասպանության ճանաչումը բացասական հետեւանք կունենա այդ երկու երկրների համար: Ի դեպ, ճանաչողը ֆրանսիացիներն են:

– Իրականում որո՞նք են այն հանգամանքները, որ ձեզ մերձեցրին հայերի հետ: Արդյոք դա «Ֆրանսիա-Հայաստան» բարեկամության խմբի նախագահ դառնալու հետեւա՞նքն է:

– «Ֆրանսիա-Հայաստան» բարեկամության խմբի նախագահ դառնալը պատահականություն չէր: Դա տեղի ունեցավ որոշակի պահի, ինձ տալով իրավունքներ, բայց նաեւ պարտականություններ: Եվ պաշտոնակալությունից հետո լրագրողների տված առաջին հարցն այն էր, թե ես ինչ եմ անելու Ցեղասպանության ճանաչման ուղղությամբ: Նրանք շատ կասկածներ ունեին:

– Հիմա դուք դառնում եք պատմական անձնավորություն:

– Հարկավոր է համեստ մնալ: Բայց այս գործում անհրաժեշտ էր ունենալ ոչ թե հույս, այլ կամք: Ես ուզում եմ կամքը վեր դասել հույսից, եւ ճիշտ է, որ այդպես էլ եղել է:

– Ֆրանսիայի կողմից Հայոց ցեղասպանության ճանաչումից հետո որո՞նք են «Ֆրանսիա-Հայաստան» բարեկամության խորհրդարանային խմբի մոտակա ծրագրերը համագործակցության բնագավառում, հատկապես Ֆրանսիայի նախագահի Հայաստան կատարելիք պաշտոնական այցի նախօրեին:

– Բարեկամության խումբը գործում է բարոյականության մակարդակով: Բարեկամությունը բարոյականություն է, զգացմունք է: Հետեւաբար, պայմանագրերն ստորագրվում են ոչ թե բարեկամության խմբի կողմից, այլ դիվանագիտական աշխատանքի, դեսպանատների, կողմերից յուրաքանչյուրի տղամարդկանց եւ կանանց ջանքերի շնորհիվ: Մենք գործում ենք դրան նպաստելու, մի քիչ խորհրդանշական քայլեր կատարելու համար, բայց մենք ոչ թե տնտեսության խթանիչներ ենք, այլ դրան առնչվող բարեկամության միջավայր: **Սա է մեր** դերը:

– Հայ ժողովրդի անունից ուզում եմ ձեզ՝ ֆրանսիացի խորհրդականներից շնորհակալություն հայտնել տարիներ շարունակ անտեսված այդ արդար պահանջը հաջող ավարտի հասցնելու նպատակով ձեր դրսեւորած կամքի համար:

ԱՐՄԻՆԵ ԱԶԻԶՅԱՆ
Փարիզ, Ազգային ժողով

ՎԱՇԻՆԳՏՈՆ

Պատրիկ Քենեդի. Ֆրանսիայի քայլը կարող է ճանապարհ հարթել նման որոշում ընդունելու նաեւ Ամերիկայում

«Ես կենսունակ եւ առողջ ժողովրդավարություն տեսա եւ Հայաստանում, եւ Լեռնային Ղարաբաղում»

Վաշինգտոնից «Արմինյըն Միրոր սփեքթեյթըր» շաբաթաթերթի լրագրող Ալին Գրիգորյանը հատուկ «Ազգի» համար հաղորդում է, որ Հայաստան եւ Լեռնային Ղարաբաղ կատարած հնգօրյա այցելությունից հետո Պատրիկ Քենեդին Մ. Նահանգներ վերադառնալով հարցազրույց է տվել: Նա նշել է, որ մեծապես տպավորված է Հայաստանի քաղաքական նոր իրողություններից, նաեւ գրում է, որ Ամերիկան ավելի շատ պետք է օժանդակի Հայաստանին, քանի որ վերջինս միակ ժողովրդավարական պետությունն է բռնատիրական վարչակարգերով հեղեղված տարածաշրջանում:

«Ես կենսունակ եւ առողջ ժողովրդավարություն տեսա եւ Հայաստանում, եւ Լեռնային Ղարաբաղում», ասել է նա: «Դաժան պայմանների (շրջափակում, պատերազմ, երկրաշարժ, էլեկտրականության պակաս եւ այլն) մթնոլորտում ակնկալելի էր, որ զինվորական խունտան գլուխ բարձրացներ այնտեղ, մինչդեռ ճիշտ հակառակն է տեղի ունենում՝ ժողովրդավարությունն է արմատներ գցում եւ դա հավելյալ պատճառ է, որ մենք ներդրումներ կատարենք այնտեղ»: «Նրանք բոլոր անհրաժեշտ քայլերն արել են, շարունակել է նա, առեւտրական եւ քրեական օրենքներ ընդունելու ճանապարհին եւ մեծապես ազատականացրել են ներդրումների քաղաքականությունը: Նրանք ամեն ինչ են արել Հայաստանը միջազգային շուկա առաջնորդելու համար: Բայց նրանք հիմա ներդնողների կարիք ունեն: Ժամանակն է, որ հատկապես ամերիկահայերը ներդրումներ կատարելով զորակցություն ցույց տան իրենց հայրենակիցներին»:

Քենեդին նախ ավելի սերտ համագործակցության ապագա է նախատեսել Հայաստանի եւ Միացյալ Նահանգների միջեւ: Նշել է, որ կառավարությունը քաջալերելու է առավել մեծ ուշադրությունը Հայաստանի հանդեպ: «Ես մեծապես ոգեւորված եմ վերադարձել եւ գտնում եմ, որ Միացյալ Նահանգները պետք է աջակցի հայկական ժողովրդավարության ամրապնդմանը տնտեսապես եւ քաղաքականապես օժանդակելով այդ երկրին»: Նա ասել է, որ առաջիկա իր անելիքների շարքում առաջնահերթ տեղ է գրավելու Հայաստանի եւ Ղարաբաղի ղեկավարությանը Մ. Նահանգներ այցելելու հրավերներ ուղարկելը: Նա շատ լավատեսորեն է արտահայտվել Ղարաբաղում խաղաղության հաստատելու հեռանկարների վերաբերյալ: Նույնիսկ Մինսկի խումբը հաշվի է առնում այժմ Լեռնային Ղարաբաղի կարծիքը, մի բան, որ անտեսում էր առաջ, ասել է նա, շարունակելով. «Մենք ցանկանում ենք նաեւ տեսնել ուղիղ բանակցություններ Ադրբեջանի եւ ԼՂՀ-ի միջեւ: Իմ կարծիքով այդ տարածքը չի կարող զարգանալ եւ առաջ գնալ, եթե մյուսների թվում Ղարաբաղն էլ չմասնակցի այդ գործընթացին»:

Նա կարեւորել է 907 հոդվածի եւ նավթատար խողովակների տեղադրման հարցի օգտագործումը որպես Ղարաբաղի եւ Ադրբեջանի միջեւ ուղղակի բանակցություններ անցկացնելու միջոց: Նա գոհունակություն է հայտնել Ղարաբաղում ամերիկյան օժանդակության ճիշտ օգտագործման առթիվ, եւ որ ըստ տեղում արված հավաստիացումների, շատ շուտով լրջորեն սկսվելու են հասկացումները:

Քենեդին հաղորդել է, որ Ղարաբաղ է այցելել հիմնականում դիտորդական նպատակներով, տեսնելու, թե որ բնագավառներում է առավել անհրաժեշտ ներդրումներ կատարել: «Մեր ստացած տեղեկությունները մենք կհասցնենք պետքարտուղարությանը: Զարգացմանը նպաստող փոխառությունները շատ օգտակար են Ղարաբաղի համար, բայց ինչպես Հայաստանում, այստեղ դեռեւս կարիք կա մարդասիրական օժանդակության, քանի որ որոշ թվով մարդիկ տակավին չեն վերագտել իրենց»: «Հաղթանակ տանելը նշան էր նրանց անընկճելի ոգու: Ես չտեսա մի բան, որից գլուխ չհանեն: Նրանք չափազանց անընկճելի ժողովուրդ են», ասել է նա:

Անդրադառնալով Հայոց ցեղասպանության ճանաչման Ֆրանսիայի Ազգային ժողովի որոշմանը, Պատրիկ Քենեդին ասել է. «Ես ցնցված էի: Մենք պարտավոր ենք արձանագրել պատմությունը, այլապես դատապարտված կլինենք կրկնելու դրա սխալները»:

Նա խոսել է Ադրբեջանում հայերի ջարդերի մասին եւ բացատրել, որ Ֆրանսիայի օրինակը կարող է ճանապարհ հարթել նման որոշում ընդունելու նաեւ Ամերիկայում: «Ֆրանսիայի քայլը ուժեղացնում է Կոնգրեսում Ցեղասպանության ճանաչման կողմնակիցների դիրքերը: Ես հույս ունեմ, որ մենք էլ կընդունենք այդ որոշումը եւ ինչքան շուտ ընդունենք, այնքան լավ», ասել է նա, նշելով սակայն, որ «թուրքական քարոզչությունը չափազանց ուժեղ է» եւ անհրաժեշտ է, որ ամերիկահայերն էլ ավելի ամրապնդեն իրենց դիրքերը քաղաքական ասպարեզում:

Պատրիկ Քենեդին անդրադարձել է նաեւ Հայաստանում հաշմանդամների եւ երեխաների ճակատագրի հարցերին, հայտնելով, որ իր կողմից նրանք կարժանանան հատուկ ուշադրության եւ իրենք Հայաստանում հատուկ օլիմպիական խաղեր անցկացնելու նպատակով դրանք հավաք կկազմակերպեն, ցույց տալու ամերիկյան փորձի արդյունավետությունը, թե ինչքան նպատակահարմար է ֆիզիկապես խեղված երեխաներին ընդգրկել հասարակության մեջ, որպես լիիրավ անդամներ:

ԱԶԳ

Մշակույթ

Ֆրենկ Սինատրան դարի ձայնն էր՝ ուժգին եւ միաժամանակ քնքուշ

1995 թ.-ին, երբ Ֆրենկ Սինատրան որոշեց հրաժեշտ տալ բեմին, հասարակությունը անհանգստացավ: Նրա վերջին «Դուետ» (1993 թ.) եւ «Դուետ II» (1994) ձայնասկավառակները վաճառվեցին միլիոնավոր օրինակներով: 75-ամյակի արարողության ժամանակ պարզ դարձավ, որ երգիչը կորցնում է ձայնը եւ սակայն նրա համերգների ժամանակ դատարկ տեղեր չէին լինում: Իսկ վերջին երգը «Ամենալավ երգը դեռ կերգեմ»-ն էր: Այդ տարիներին նրան մեղադրում էին բավարար քաջություն չունենալու մեջ: Նա, իբր, չի կարողանում տղամարդավարի հեռանալ: Նրանք սխալվում էին: Սինատրան չէր դժվարանում լքել մեզ: Մենք էինք հրաժարվում թույլ տալ նրան հեռանալ: Երկու տարի առաջ, նշելով իր ութսունամյակը, նա հրաժեշտ տվեց եւ առանձնացավ Բեվերլի Հիլզի իր

տանը: Այնտեղ հավաքվեցին բոլոր նրանք, ովքեր թանկ էին երգչին՝ կինը՝ Բարբարան, երեխաները, թոռները, ընկերները: Նույն թվի նոյեմբերից սկսեց վատթարանալ առողջությունը: Սիրտն իրեն զգացնել էր տալիս:

Թվում էր, այդ ամենից հետո հաստատ պիտի հանգիստ տային նրան: Բայց ոչ: Որքան ավելի պարզ էր դառնում, որ կես դար հետո առաջին անգամ առանց Սինատրա ենք մնալու, այնքան ավելի էր տագնապում արվեստասեր հասարակությունը: Նրան փորձում էին պահպանել հիշողության ու գրքերի մեջ: Ջոն Լարի «Սինատրա: Արվեստագետն ու մարդը», Բիլ Զեմի «գլխարկը կրելու ձեւը: Ֆրենկ Սինատրան եւ ապրելու մոռացված արվեստը», Ռաթ Փաքի ֆիլմը եւ բազում այլ «հուշարձաններ»: Իսկ պատճառն այն էր, որ ուղղակի անհնար էր թվում առանց նրան ապրելը: Ըստ դիջեյ եւ Սինատրայի ջերմ երկրպագու Ջոնաթան Շվարցի, «Սինատրայի մահվան հետ, աշխարհի բոլոր ծայրերում ապրող միլիոնավոր մարդկանց համար կվերջանա 20-րդ դարը»:

Մայիսի 14-ին Սինատրան սրտի տագնապով տեղափոխվեց Լոս Անջելեսի Սեդար-Սինայի բժշկական կենտրոն: Կինն ու երեխաները մինչեւ վերջին րոպեն նրա կողքին էին: Հաջորդ առավոտյան նրանց մեքենան, որ վերադառնում էր հիվանդանոցից, շրջապատված էր հազարավոր երկրպագուներով: Կնոջ խոսքերի համաձայն՝ իրենք բավարար ուժ չեն գտնում ասելու, որ Սինատրան մահացել է: Որովհետեւ նրան կորցնելը շատ այլ կորուստներ էլ էր խորհրդանշում, որոնց մարդիկ դեռ պատրաստ չէին՝ տարիներ ի վեր երգող ձայնի, դերասանական յուրահատուկ ոճի, լայնեզր գլխարկի ու պատանեկան ոճով ուսերին գցած բաճկոնի, ինքնուրույն հարթված ճանապարհի, Վեգասյան տղամարդկության մի ինքնատիպ օրինակի: Ու ինչքան մտածում ես, այնքան ավելի ես համոզվում, որ Սինատրա մարդը անծանոթ էր մեզ: Բայց նրա մի մասը՝ երգերը, ֆիլմերը, հիշողությունները, մեզ են պատկանում:

Եվ այդ չենք կորցնի ոչ մի դեպքում, ոչ հիմա, ոչ երբեւէ:

Իր ճնշված ու միայնակ բնավորության համար Սինատրան պարտական էր մորը՝ Դոլլիին, որը իշխում էր տղայի հոր վրա, ու փչացնում իր միակ երեխային: Երբ Սինատրան որոշում է իրեն փորձել բեմի վրա մատուցողի եւ քաղաքագիտության ասպիրանտ մայրը ամեն կերպ աջակցում է նրան, աշխատանք գտնելով հայտնի գիշերային Ռասթիք Քյաբին ակումբում: Երգիչ Ջո Սթաֆորդը հիշում է. «Առաջին անգամ ես նրան մեջքից տեսա: Նա քայլեց դեպի միկրոֆոնը եւ երգեց: Եվ ես հասկացա, որ նա աստղ է դառնալու: Նա չափազանց գրավիչ էր, նույնիսկ մեջքից»:

Սինատրայի ձայնը կանանց գրավելու համար էր ստեղծված: Նա տղամարդկության տիպար էր, բայց կանանց երգիչ: Նրա երգերը հորդում էին, զմայլելով հազարավոր կանանց: Կարծես Սինատրան ինքն էլ չէր կարողանում կառավարել իր էներգետիկ դաշտը: Տղամարդիկ խանդում էին երգչին: Մի անգամ համերգի ժամանակ նրանցից մեկը ձու նետեց Սինատրային, կանայք չթողեցին նրան կրկնել արկածախնդրությունը:

40-ականների վերջին Սինատրայի համբավը նվազեց: Կանայք հասակ առան, պատերազմը վերջացավ, տղամարդիկ չէին ներում երգչին իրենց կորցրած ընկերուհիներին: 50-ականների սկզբին նա բաժանվեց իր առաջին կնոջից Նենսի Բարբաթոյից եւ ամուսնացավ դերասանուհի Էվա Գարդների հետ, սակայն դա էլ չօգնեց: Գարդները միակ կինն էր, որ ավելի քիչ էր սիրում Սինատրային, քան սա՝ նրան: Երգչին արվեստի համար արդեն կորած էին համարում: Բայց նա պարզապես հրաժարվեց հեռանալ, տանուլ տալ: 1952 թ.-ին նկարահանվեց «Այստեղից հավերժություն» ֆիլմում եւ Օսկար ստացավ լավագույն երկրորդ պլանի դերի համար: Կոլումբիա Ռեքորդսի տնօրենը հիշում է. «Դա հանճարեղ վերադարձ էր: Նրան, իսկապես, մոռացել էին: Դրանից հետո նա նկարահանվեց եւս 57 ֆիլմում, որը քիչ չէ երգչի համար: Սինատրան մի հետաքրքիր հատկություն ուներ. ուր կախում էր գլխարկը, իր տունն էր, ինչի ձեռք էր զարկում, ստացվում էր: Սակայն իհարկե իր ողջ լիրիկան ու զգացմունքը նա պահում էր երգերի համար»:

1953-ին Սինատրան բաժանվում է Գարդներից եւ ամբողջովին խորասուզվում աշխատանքի մեջ: Այդ տարիներին նա վերաստեղծում է պոպ երաժշտության մի յուրահատուկ ոլորտ լի զգացմունքով ու խորությամբ: Նա հանրամատչելի երաժշտությունը հանեց գիշերային ակումբներից, ստիպեց հնչել թեթեւ եւ ուժգին, միաձուլվեց ժողովրդական երաժշտության երանգներին եւ ստացավ երգեր, որ հարազատ էին բանվորին, չինովնիկին, վարորդին, միայնակին, հարբեցողին: Այդ երգերում ոչ մի նոտա արհեստականորեն չի երկարացվում, ոչ մի հնչյուն անտեղի չէ: Նա պարզապես երգում է:

Իր բալլադներում Սինատրան յուրահատուկ զգացմունք է դնում, պատմում է իր հեքիաթը, ստիպելով յուրաքանչյուր ունկնդրի հավատալ, որ երգում է հենց իր համար: Այդ տարիներին նա ավելին էր, քան պարզապես երգիչը կամ դերասանը: Ամենապարզամիտ դերը, ամենահասարակ երգը նրա կատարմամբ մեծ իմաստ էր ստանում, դառնում հասարակական իրադարձություն:

1996-ի հուլիսին 50-ամյա Սինատրան ամուսնացավ 21-ամյա դերասանուհի Միա Ֆերրոուի հետ: Ամուսնությունը երկու տարուց քիչ տեւեց: Երբ նա կրկին առաջ մղող ուժի կարիք զգաց, նրան զանգահարեց Պոլ Անկան: Քննադատների մի մասն այն կարծիքին են, թե Սինատրան ատում էր «Իմ սեփական ուղին» երգը: Ըստ Սինատրայի դաշնակահար Բիլ Միլլերի՝ «Սինատրան երբեք չի սիրել շատ հայտնի երգերը: Նա չէր սիրում «Անծանոթները գիշերվա մեջ», չէր սիրում «Իմ ուրույն ուղին»: Նրան ստիպում էին երգել դրանք»:

Բայց Անկան այլ կերպ է բացատրում. «Այդ երգը նրա մասին էր: Միայն նա էր զգում դա: Նա էր առաջին անգամ երգել այն: Բայց շատերն էին երգել դրանք հետո, սա էր, որ նրան դուր չէր գալիս: Նա ուզում էր անել բաներ, որոնք ուրիշ ոչ ոք չի անում: Բայց նա սիրում էր այդ երգը»:

55 տարեկանում Սինատրան որոշեց գեղեցիկ կերպով հրաժեշտ տալ: Նա երգեց «Կներեք, եթե անհետանամ», բայց չկարողացավ: Երկու տարի անց նա վերադարձավ, որպեսզի ասի. «Աշխարհը կարող է փոխվել, ինչպես ուզում է: Ես Սինատրան եմ մնալու»: Ամբողջ 70-ականներին ու 80-ականներին նա աշխատեց:

Մինչեւ վերջ Սինատրան շարունակում էր վերադարձնել իր դասական դարձած երգերը, ամեն անգամ նրանց մեջ մի նոր շեշտ դնելով: «Իմ փոքրիկի համար» երգը, որը Սինատրան հազար անգամ երգել եւ ձայնագրել էր, ու վերջին անգամ նա փորձում էր երգել երիտասարդական տեմպով: Երբ նա ասում է «Ջենտլմեններ, եթե հոգնեցրի ու ձանձրացրի», նա փորձում է այն արտասանել քնքուշ, փափուկ ձայնով: Չի կարողանում: Ձայնը փոխվել է: Այլեւս նույն ուժը չունի: Բայց հիացմունքի է արժանի եւ այն, որ նա փորձում է: Հիացմունքի է արժանի այն մարդը, որը մինչեւ վերջին շունչը պայքարում է, չնայած շատ ավելի հեշտ կլիներ պարզապես հեռանալը:

«Նյուզուիք»-ից թարգմանեց
Ռ. ԱԶԻԶՅԱՆԸ

ԹԵՔԵՅԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆ

Երեւանի երփնապնակի գույները

Քայլում ենք Երեւանի փողոցներով եւ յուրաքանչյուրիս հոգում քաղաքի մասին մի հին երգ իր շարունակությունն է հյուսում:

Երեւանը այսպես է դարձել 2780 տարեկան: Այդ տարելիցին նվիրված Թեքեյան մշակութային կենտրոնի սրահում նկարիչների, քանդակագործների եւ ժողովրդական վարպետների ստեղծագործությունների ցուցահանդես է բացել «Երեւանցիների համաշխարհային ակումբ» հասարակական կազմակերպությունը: Այն կազմակերպելուն աջակցել է ազգային պատկերասրահի տնօրեն Շահեն Խաչատրյանը: Շուրջ 40 արվեստագետներ իրենց երփնապնակի կոլորիտն ու տրամադրությունն են համադրել այս ցուցահանդեսում: Սեդրակ Առաքելյանի, Առաքել Առաքելյանի, Միքայել Գյուրջյանի գեղանկարների կողքին ցուցադրվել են Էդուարդ Վարդանյանի, Սերգեյ Պողոսյանի, քանդակագործներ Ալբերտ Ավետիսյանի, Խաչատուր Իսկանդարյանի, ժողովրդական վարպետներ՝ Մարիա Օվանյանի, Էմմա Գասպարյանի աշխատանքները:

«Երեւանցիների համաշխարհային ակումբը» գեղանկարչական 2-րդ ցուցահանդեսն է կազմակերպում այս սրահում, ասում է ակումբի նախագահ Նատալյա Մկրտչյանը, նախորդը Արմենուհի Մարտիրոսյանի ղեկավարած «Երեխաների ներդաշնակ զարգացման» խմբի ինքնօրինակ գունանկարների ցուցադրությունն էր:

Թեքեյան կենտրոնի տնօրեն Սարգիս Սարգսյանը տրամադրելով սրահն ու դահլիճը մեր միջոցառումներին, մայրաքաղաքի այս անկյունը դարձրել է վաղվա օրով ապրող արվեստագետների հանդիպման վայր: Երեւանցիները կարող են գալ, տեսնել, ճանաչել ու գնահատել ստեղծագործողներին, իրենց կողքին վայելել նրանց ներկայությունը:

Զրույցից հետո ցանկություն է առաջանում միշտ ընդունել ակումբի հրավերները: Նրանց միջոցառումներին օգնողն ու մասնակիցը լինելով:

ՄԱՆԻԿ ԱԾԵՄՅԱՆ

ԱՄՆ

Դասախոսություն եւ սահիկների ցուցադրում Արցախի եկեղեցիների մասին

Բոստոնի Սուրբ Հովհաննես հայկական եկեղեցու Թարվեզյան դահլիճում օրերս տեղի է ունեցել սահիկների ցուցադրության ուղեկցությամբ դասախոսություն՝ նվիրված Արցախի եւ պատմական Հայաստանի եկեղեցիներին, հաղորդում է «Արմինըըն Միրոր Սփեքթեյթըր» շաբաթաթերթը: Դասախոսը՝ Հրայր Խաչերյանը, ճանաչված լուսանկարիչ է Մոնրեալում եւ հեղինակ «Արցախ» ալբոմ-հատորի: Որպես պատմական լուսանկարիչ անցյալ տարի նա ուղեկցել է Մեսրոպ արքեպիսկոպոս Աշճյանին՝ Թուրքիա կատարած վերջինիս այցելության ընթացքում եւ իր հմուտ կարողություններով նկարել-վավերագրել այդ եւ Իրանի տարածքում գտնվող բազմաթիվ հին հայկական եկեղեցիներ:

Խաչերյանը, ըստ լրատվության, այժմ աշխատում է այդ ուղեւորությանը նվիրված մի նոր գիրք-ալբոմ հրատարակելու վրա:

Հ. Ծ.

ՀԻՇԱՏԱԿԻ ՏՈՒՐՔ

Երեկո Արամ Խաչատրյանի տուն-թանգարանում

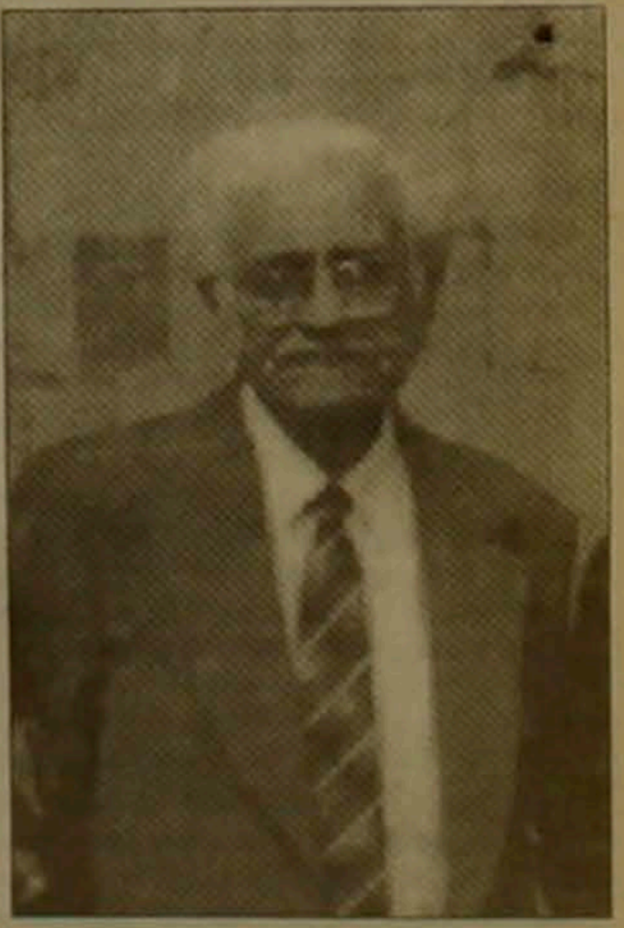

Արամ Խաչատրյանի տուն-թանգարանում տեղի ունեցավ հուշ-երեկո նվիրված ճանաչված մանկավարժ, դաշնակահար, Երեւանի Կոմիտասի անվան կոնսերվատորիայի պրոֆեսոր Վաչե Ումր-Շատին: Սիրված ուսուցչի մասին ջերմ հուշեր պատմեցին եւ գնահատանքի ջերմ խոսքեր ասացին նրա՝ զանազան սերունդներին պատկանող բազմաթիվ սաները, մեծից փոքր, միջազգային դափնեկիրներից մինչեւ ուսումնարանի ուսանողը:

Վաչե Ումր-Շատի սաների համերգը եւս մեկ ապացույց էր հմուտ եւ գիտակ մանկավարժի թողած արվեստավարժության բարձր ավանդույթների:

Համերգին իրենց մասնակցությունը բերեցին Վ. Ամր-Շատի նախկին սաներից նաեւ միջազգային մրցույթների դափնեկիր, ՀՀ ժողովրդական արտիստուհի, պրոֆեսոր Սվետլանա Նավասարդյանը, Յ. Ս. Բախի անվան միջազգային մրցույթի դափնեկիր Շաքե Թադեւոսյանը:

Մ. Ա.

ՀՈԲԵԼՅԱՐ

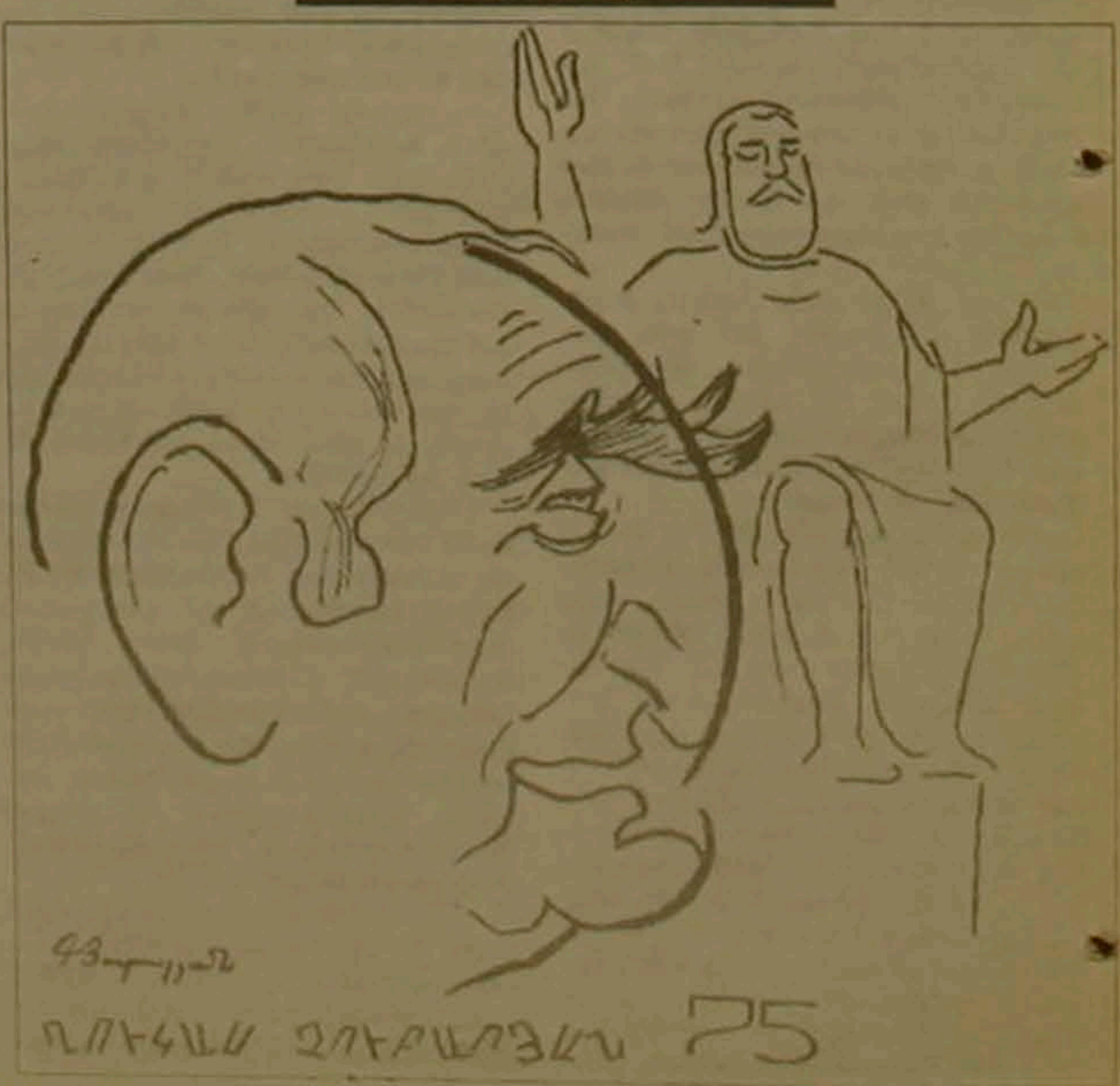

ԱԶԳ

Մարզական

ՖՈՒՏԲՈԼ

Անակնկալներ չգրանցվեցին

Կայացան ֆուտբոլի ՀՀ առաջնության բարձրագույն խմբի 13-րդ տուրի հանդիպումները։ Կենտրոնականն, անշուշտ, «Երեբունի-ՀՄՄ» «Շիրակ» մրցավեճն էր, որը մեծ հետաքրքրություն էր առաջացրել ֆուտբոլասերների ու մասնագետների շրջանում։ Պատահական չէ, որ հենց այս հանդիպմանն էր հետեւում ազգային հավաքականի գլխավոր մարզչի ղեկը վերջերս ստանձնած Սուրեն Բարսեղյանը։

Խաղասկզբում դաշտի տերերը որոշ առավելություն ստացան։ Արդեն 10-րդ րոպեին Արսեն Հովսեփյանի հարվածից հետո գնդակը փոքր շեղությամբ սուրաց-անցավ դիմային ձողից։ Երկու անգամ էլ գրոհներին միացած պաշտպան Եղիշե Թադեւոսյանի «կրակոցները» նպատակին չհասան։ Աստիճանաբար հյուրերը հավասարեցրին խաղը։ Նրանք հաջողությամբ չեզոքացնում էին սպառնալիքներն ու իրենց հերթին դիմում կտրուկ գործողությունների։ 40-րդ րոպեին անհատական բարձր վարպետությամբ առանձնացավ Արթուր Պետրոսյանը, որն իրեն հատուկ ոճով սեփական կիսադաշտից երկար ուղերթ կատարեց, շրջանցեց մրցակցի մի քանի ֆուտբոլիստների, մեն-մենակ հայտնվեց դարպասապահ Արմեն Ավագյանի դեմ, բայց չկարողացավ խորամանկել նրան՝ ձեռքից բաց թողնելով հիանալի առիթը։ Երկու րոպե անց շիրակցիները սուր գրոհ ձեռնարկեցին, Սամվել Նիկոլյանը գլխի հարվածով փորձեց գրավել դարպասը, բայց փորձառու Ավագյանը կրկին իր թիմին փրկեց վերահաս գոլից։ 45-րդ րոպեին «Շիրակի» ֆուտբոլիստների նմանատիպ գրոհից հետո հոմենմենականները ստիպված էին խաղը վերսկսել դաշտի կենտրոնից։ Աչքի ընկավ Կարեն Ալեքսանյանը։

Ընդմիջումից հետո «Երեբունի-ՀՄՄ»-ն նոր թափ հաղորդեց իր գործողություններին։ Անկյունայինի հերթական խաղարկումից հետո Գրիգոր Մկրտչյանը փորձեց վերականգնել հաշվի հավասարակշռությունը, սակայն վերջին պահին Հենրիկ Բաշիկյանը հասցրեց փակել դեպի դարպասի անպաշտպան անկյունը սուրացող գնդակի ճանապարհը։ Դժվար կլիներ կանխագուշակել հանդիպման ելքը, եթե 52-րդ րոպեին խաղի համար դաշտից չհեռացվեր «Երեբունիի» ավագ Սեւադա Արզումանյանը։ Մնալով տասը հոգով, թիմը մի տեսակ կոտրվեց, ֆուտբոլիստներն սկսեցին հաճախակի սխալվել։ «Շիրակի» խաղացողներն ուժեղացրին ճնշումը մրցակցի դարպասին, վտանգավոր պահերը հաջորդում էին մեկը մյուսին։ Արթուր Պետրոսյանի եւ Հովհաննես Թահմազյանի դիպուկ հարվածներից հետո գնդակը երկու անգամ հայտնվեց երեւանցիների ցանցում։ «Շիրակը» հաղթեց 3-0 հաշվով։

«Փյունիկ»-«Երեւան» խաղի առաջին կեսում տեմպն այնքան էլ բարձր չէր։ Վտանգավոր պահերը երկու դարպասների մոտ էլ հազվադեպ էին։ 36-րդ րոպեին «Երեւանի» ֆուտբոլիստների անկյունային խաղարկումից հետո «Փյունիկի» պաշտպանները ետ մղեցին գնդակը։ Այն հայտնվեց Արմեն Պետիկյանի մոտ, որն էլ հանպատրաստից, շեշտակի հարվածով գրավեց Կարեն Բաբայանի պաշտպանած դարպասը։ 4 րոպե անց հաշվի հավասարակշռությունը կարող էր վերականգնել Սեյրան Պողոսյանը, բայց մոտ 30 մետրից նրա կատարած տուգանային հարվածից հետո գնդակը քսվելով ուղղահայաց դարպասաձողին, անցավ դաշտի սահմաններից դուրս։ Երկրորդ խաղակեսն ավելի աշխույժ ընթացավ։ Առավել ակտիվ էին «Երեւանի» ֆուտբոլիստները։ Հիշարժան է այն պահը, երբ Արմեն Շահգելդյանը աջ եզրից լայնակի փոխանցումով հարվածի դուրս բերեց Լեւոն Ստեփանյանին, սակայն վերջինս վրիպեց։ Չնայած կողմերի գործադրած ջանքերին, 1-0 հաշիվը պահպանվեց մինչեւ խաղավարտ։ «Փյունիկը» կրեց երկրորդ անընդմեջ պարտությունը։

«Արարատ»-«Ղարաբաղ» սկզբունքային մրցավեճն աչքի չընկավ դիտարժանությամբ։ Հիմնական իրադարձությունները ծավալվեցին դաշտի կենտրոնական մասում։ 35-րդ րոպեին Արամ Ոսկանյանի փոխանցումից հետո Օսման Թամոյանը, ազատվելով պաշտպանների հսկողությունից, անվրեպ հարվածով առաջ մղեց «Արարատին»՝ 1-0։ «Ղարաբաղը» փորձեց բեկում մտցնել խաղի մեջ։ 47-րդ րոպեին Արարատ Ղազարյան-Մհեր Ավանեսյան երկխայլ կոմբինացիայից հետո «Արարատի» դարպասապահ Մայիս Ազիզյանը մեծ դժվարությամբ կարողացավ գնդակը շեղել անկյունային։ 53-րդ րոպեին նպատակային դիրքում հայտնված Ղազարյանի հարվածից հետո գնդակը, դիպչելով դաշտի տերերի պաշտպաններից մեկին, շեղեց ուղղությունն ու հայտնվեց դարպասում՝ 1-1։ Խաղը վերսկսելով դաշտի կենտրոնից արարատցիները սլացիկ գրոհ ձեռնարկեցին, իսկ Հովակիմ Հովակիմյանի հարվածից հետո գնդակի ճանապարհը փակեց դարպասապահը։ 76-րդ րոպեին «Արարատի» ֆուտբոլիստները տուգանային հարվածի իրավունք ստացան։ Հարվածից հետո հյուրերի դարպասապահը սխալվեց, եւ վրա հասած Արամ Ոսկանյանը կրկին առաջ մղեց «Արարատին»։ Արկադի Անդրեասյանի սաները խաղը շահեցին 2-1 հաշվով։

Արարատի քաղաքային մարզադաշտում հանդիպեցին մարզի երկու թիմերը «Ցեմենտն» ու «Դվինը»։ Հայաստանի գավաթը վերջերս նվաճած «Ցեմենտն» այս հանդիպումը եւս անցկացրեց վերելքով ու հաղթեց 3-1 հաշվով։

ԱՐՄԵՆ ԴԱՎԹՅԱՆ

Մրցաշարային աղյուսակ

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. Շիրակ	11	10	1	0	27-4	31
2. Ցեմենտ	11	9	1	1	30-7	28
3. Երեւան	12	6	2	4	16-10	20
4. Երեբունի	12	5	3	4	15-11	18
5. Փյունիկ	11	4	3	4	14-16	15
6. Արարատ	11	3	4	4	14-15	13
7. Ղարաբ.	12	1	5	6	9-17	8
8. Դվին	11	2	2	7	10-21	8
9. Շիրակ-2	11	0	1	10	2-36	1

Վերջին ստուգողական խաղերը

FRANCE 98

Աշխարհի առաջնության մասնակիցները վերջին փորձամրցումներն են անցկացնում։

Գերմանիայի հավաքականը, որը մի քանի օր առաջ 0-0 հաշվով դժգույն ոչ-ոքի էր արել Ֆինլանդիայի թիմի հետ ու արժանացել քննադատության, կարծես թե վերագտավ իրեն։ Աշխարհի առաջնության մեկ այլ մասնակցի՝ Կոլումբիայի հավաքականի հետ Ֆրանկֆուրտում անցկացրած խաղը փոխեց նաեւ մարզիչների տրամադրությունը։ Հաղթելով 3-1 հաշվով (գոլերը խփեցին գերմանացիներ Բիրհոֆը՝ 2, Մյոլլերը, կոլումբիացի Վալդերաման) գլխավոր մարզիչ Բերտի Ֆոգտսը գոհ մնաց խաղից եւ հատկապես հիացական կարծիք հայտնեց երիտասարդ Ենս Երեմիսի խաղի մասին։

Կոլումբիացիների մարզիչ Դարիո Գոմեսն իր թիմի խաղից դժգոհ էր, իսկ մրցակիցների մասին ասաց. «Այս մրցախաղը ցույց տվեց, որ Գերմանիան մեծ ներուժ ունի եւ ի վիճակի է հասնելու մինչեւ կիսաեզրափակիչ, իսկ գուցե՝ ավելի առաջ կգնա»։

Վերջապես հարձակողական խաղ ցույց տվեց Հոլանդիայի հավաքականը, որը պարագվայցիներին հաղթեց 5-1 հաշվով։ Էյնդհովենում անցկացված հանդիպման ժամանակ 2 գոլ խփեց Մարկ Օվերմարսը։ Նա հիանալի խաղ ցուցադրեց։ Գլխավոր մարզիչ Գուուս Հիդդինկը բավականին գոհ մնաց նաեւ Պատրիկ Կլյույվերտի, Ռոնալդ եւ Ֆրանկ դե Բուր եղբայրների գործողություններից։ Մարզիչը նաեւ նշեց, որ իր թիմի խաղացողները պարտավոր են զգույշ լինել պաշտպանությունում։

Երկու մրցախաղ անցկացրեց աշխարհի քառակի չեմպիոն Բրազիլիան։ Հարավամերիկացիները նախ հանդիպեցին իրենց ակումբի 100-ամյակը նշող Բիլբաոյի «Ատլետիկ» թիմի հետ։ Իսպանիայի առաջնության արծաթե մեդալակիր «Ատլետիկը» առաջին խաղակեսը շահեց 1-0 հաշվով (գոլը խփեց Կառլոս Գարսիան), սակայն առավելությունը պահպանել չկարողացավ։ Երկրորդ խաղակեսի սկզբին Ռիվալդոն հավասարեցրեց հաշիվը՝ 1-1։ Ավելին անել բրազիլացիներին չհաջողվեց։ Նրանց գլխավոր մարզիչ Մարիո Զագալոն չափազանց դժգոհ մնաց իր խաղացողներից, հատկապես առաջատարներ Ռոնալդոյից, Ջովաննիից, Ռիվալդոյից։

Այնուհետեւ աշխարհի չեմպիոնները հանդիպեցին Անդորրայի հավաքականի հետ եւ, իհարկե, հեշտ հաղթանակ տարան 3-0 հաշվով։ Ինչպես գիտենք, Անդորրայի թիմը Եվրոպա 2000 ընտրական խաղերում Հայաստանի հավաքականի մրցակիցն է։

ՇԱԽՄԱՏ

Լիլիթ Գալոյանը՝ Երեւանի կանանց չեմպիոնուհի

Ավարտվեց Հայաստանի կանանց առաջնության առաջին խմբի մրցաշարը։ Առաջին տեղը եւ միաժամանակ մայրաքաղաքի չեմպիոնուհու կոչումը նվաճեց 15-ամյա Լիլիթ Գալոյանը։ Չնայած իր տարիքին, երեւանցի դպրոցականն արդեն հասցրել է մասնակցել հանրապետության կանանց բարձրագույն խմբի մրցաշարերին եւ այս առաջնության ֆավորիտներից էր։ Այնուամենայնիվ, նրա արդյունքը եւ բարձր է՝ 9 հնարավորից, 7,5 միավոր եւ օրինաչափ։ 7 միավորով 2-3 տեղերը բաժանեցին Նելլի Աղինյանը (Երեւան) եւ Մարիաննա Գասպարյանը (Գյումրի)։ 6,5 միավորով չորրորդը Արշալույս Գրիգորյանն էր (Գավառ)։ 6 միավոր վաստակեցին միանգամից երեք մասնակիցներ՝ Նունե Քալանթարյանը (Երեւան), Սիրանուշ Անդրեասյանը (Էջմիածին) եւ Անի Ավանեսյանը (Կապան)։ Սակայն, համաձայն կանոնադրության, բարձրագույն խմբում հանդես գալու իրավունքը տրվում է միայն առաջին վեց շախմատիստուհիներին։ Լրացուցիչ ցուցանիշներով «ավելորդը» 14-ամյա Ավանեսյանն էր, իսկ 12-ամյա Անդրեասյանի համար այս տարվա բարձրագույն խմբի մրցաշարը կլինի կյանքում առաջինը։

Ուշագրավ է, որ մասնակիցների ճնշող մեծամասնությունը երիտասարդ եւ նույնիսկ փոքրիկ աղջիկներ էին։ Ամենակրտսերը՝ 8-ամյա Նունե Դարբինյանը, վաստակելով 5 միավոր, լրացրեց I մարզական կարգի նորման։ Բավականին հաջող հանդես եկան 14-ամյա Սաթենիկ Ալթունյանը (Երեւան) եւ 11-ամյա Աննա Հոխիկյանը (Նոր Հաճըն)։ Երկուսն էլ, հավաքելով 5,5 միավոր, ավելի փորձառու խաղացողների հետ բաժանեցին 8-11 տեղերը։

Կանանց բարձրագույն խմբի մրցաշարը նախատեսվում է անցկացնել Երեւանում, հունիսի 17-ից։

ԱՐՄԵՆ ՆԻԿՈՂՈՍՅԱՆ

ԳԵՂԱՐՎԵՍՏԱԿԱՆ ՄԱՐՄՆԱՄԱՐԶՈՒԹՅՈՒՆ

Ալինա Կաբաեւայի անակնկալը

Պորտուգալիայի Պորտու քաղաքում անցկացված գեղարվեստական մարմնամարզության Եվրոպայի առաջնության թիմային մրցումներում հաղթեց Բելառուսի հավաքականը։ Երկրորդ եւ երրորդ տեղերը գրավեցին համապատասխանաբար Ուկրաինայի եւ Ռուսաստանի թիմերը։

Անհատական մրցումների բազմամարտում խոշոր անակնկալ էր 15-ամյա ռուսաստանցի մարմնամարզուհի Ալինա Կաբաեւայի հաջող ելույթը։ Նա առաջ անցավ ճանաչված շատ մարզուհիներից եւ նվաճեց Եվրոպայի չեմպիոնուհու կոչումը։

Առանձին մրցաձեւերում աշխարհամասի չեմպիոնուհու ոսկե մեդալներ նվաճեցին Յանա Բատիրշինան (Ռուսաստան), Եվգենիա Պավլինան (Բելառուս), Ելենա Վիտրիչենկոն եւ Եկատերինա Սերեբրյանսկայան (երկուսն էլ՝ Ուկրաինա)։

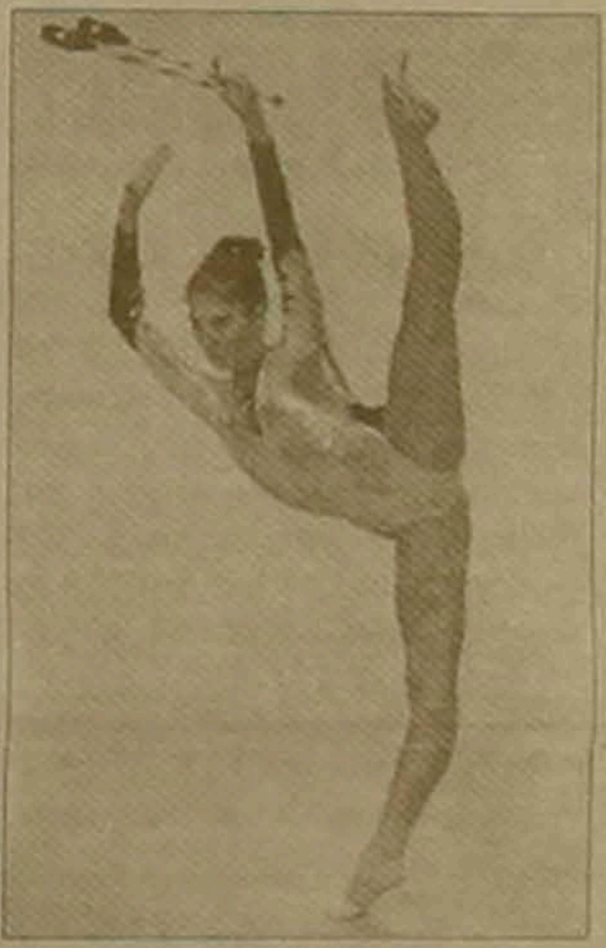

ԲԱՍԿԵՏԲՈԼ

Եվ կրկին «Չիկագոն» ու «Յուտան»

Երկրորդ տարին անընդմեջ բասկետբոլի ազգային ասոցիացիայի (NBA) գլխավոր մրցանակը՝ «Ոսկե գավաթը» վճռական փուլում կվիճարկեն «Չիկագո Բուլզ» եւ «Յուտա Ջազ» թիմերը։

Վերջինս բավականին հեշտությամբ հաղթանակի հասավ «Արեւմուտք» խմբի եզրափակիչ խաղաշարում, որտեղ նրա մրցակիցն էր «Լոս Անջելես Լեյքերզը»՝ նշանավոր Շաքիլ Օ՛Նիլի գլխավորությամբ։ «Յուտան» «Լեյքերզին» պարտության մատնեց 4-0 հաշվով (112-77, 99-95, 109-98, 96-92)։ Թիմի հաջողությունը պայմանավորված է հիմնականում երկու առաջատարների՝ Կառլ Մելոունի եւ Ջոն Ստոքտոնի վստահ խաղով։

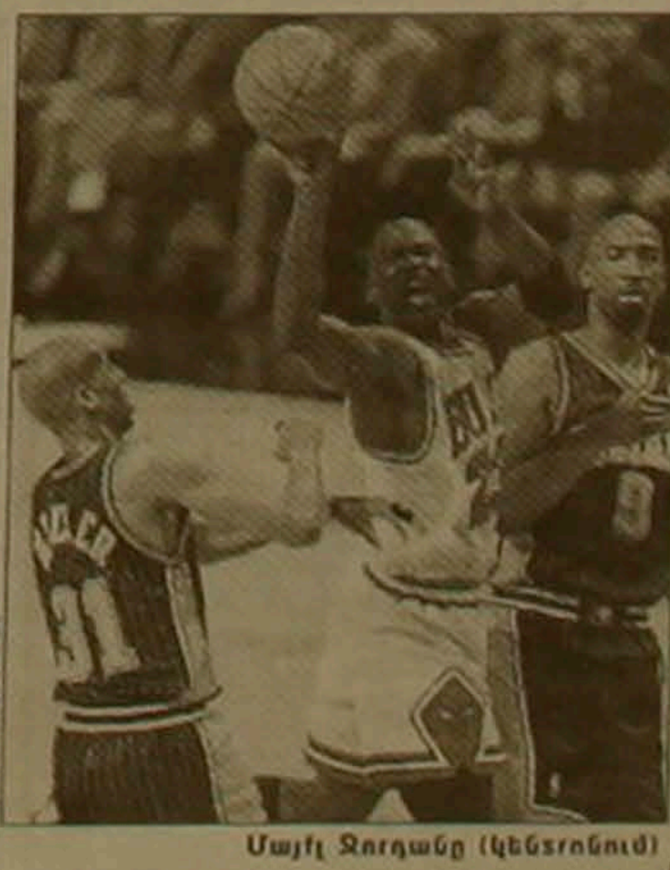

Մայքլ Ջորդանը (կենտրոնում)

Ավելի դժվար ճանապարհ անցավ NBA-ի 5-ակի չեմպիոն «Չիկագոն»։ «Արեւելք» խմբի եզրափակիչում նա 7 խաղ անցկացրեց եւ 4-3 հաշվով հաղթեց «Ինդիանա Պեյսերզ» թիմին (85-79, 104-98, 105-107, 94-96, 106-87, 89-92, 88-83)։ Այս խաղերում կրկին փայլեց Մայքլ Ջորդանը։ Նա բոլոր խաղերում «Չիկագոյին» բոլորից շատ միավոր բերող բասկետբոլիստն է։ Հատկապես անհամբերությամբ էր սպասվում «Ինդիանայի» հետ 7-րդ խաղը, քանի որ Ջորդանը հնարավորություն էր ստացել գերազանցելու «փլեյ-օֆֆ»-ի ռեկորդը, որը պատկանում էր լեգենդար Քարիմ Աբդուլ-Ջաբբարին՝ 5762 միավոր։ Վերջին խաղում վաստակելով 28 միավոր՝ Ջորդանը ոչ միայն հաղթանակ բերեց «Չիկագոյին», այլեւ 24 միավորով գերազանցեց նախկին ռեկորդը։ Նշենք, որ Աբդուլ-Ջաբբարը բարձր արդյունքին հասել էր 20 տարվա ընթացքում, իսկ Ջորդանը NBA-ում իր 13-րդ խաղաշրջանն է անցկացնում։ Հետաքրքիր է, որ շարքի 5-րդ խաղում, NBA-ի բոլոր խաղերում հավաքած միավորների գումարով Ջորդանը առաջ էր անցել մեկ այլ հանրահայտ բասկետբոլիստից՝ Ուիլթ Չեմբեռլենից եւ այժմ ընթանում է երկրորդ տեղում։ Իսկ առջեւում է Աբդուլ-Ջաբբարը՝ 44149 միավոր։ Ջորդանը բոլոր տարիների բասկետբոլիստների մեջ լավագույնն է մեկ խաղի միջին ցուցանիշով՝ 31,8 միավոր։

«Չիկագոն» եւ «Յուտան» արդեն անցկացրել են եզրափակիչի առաջին խաղը։ Սոլթ Լեյք Սիթիում կայացած հանդիպման հիմնական ժամանակում հավասար արդյունք գրանցվեց։ Եվ միայն լրացուցիչ ժամանակում դաշտի տերերին՝ «Յուտայի» բասկետբոլիստներին հաջողվեց 88-85 հաշվով պարտության մատնել մրցակիցներին։ Այս խաղում հատկապես աչքի ընկավ «Յուտայի» վետերան, պաշտպան Ջոն Ստոքտոնը։

ԲԱԺԻՆԸ ՎԱՐՈՒՄ Է ՌԱԶՄԻԿ ԱՎԱԳՅԱՆԸ

ԱԶԳ

օրվա հետքով

ՏԱՐԱԾԱՇՐՋԱՆ

Պոլ Գոբլ. «Ղարաբաղյան խնդրի լուծման տարբերակներից մեկը սահմանների փոփոխությունը նկատի ունենալն է»

ԵՐԵՎԱՆ, 4 ՀՈՒՆԻՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Աշխարհի տարբեր տարածաշրջաններում առկա հակամարտությունների մասնագետ, ներկայումս «Ազատություն» ռադիոկայանի հաղորդակցության բաժնի ղեկավար Պոլ Գոբլը, պատասխանելով «Ամերիկայի ձայն» ռադիոկայանի այն հարցին, թե ինչ կարծիքի է ԱՄՆ Կոնգրեսի ենթահանձնաժողովներից մեկում թիվ 907 որոշումը հունիսի վերջին չեղյալ հայտարարելու առաջարկի մասին, ասել է.

«Իմ կարծիքով, 907 որոշումը սահմանափակող ազդեցություն է ունեցել Կովկասի շրջանում հավասարակշռող դեր խաղալու ԱՄՆ-ի կարողության վրա՝ ադրբեջանցիներին եւ հայերին մի այնպիսի լուծում գտնելու խնդրում օգնելու տեսակետից, որը նրանց հնարավորություն կտար ապրել խաղաղության մեջ: Կարեւոր է չափազանց լավ փոխհարաբերություններ պահպանել երկու կողմերի՝ Բաքվի եւ Երեւանի հետ:

Կարծում եմ, որ 907 որոշումը ունի առնվազն 3 լուծում: Առաջին՝ թե արդյոք պե՞տք է ընդունվեր, եւ ես այն կարծիքին եմ, որ բազմաթիվ համոզիչ պատճառներ են առկա կարծելու, որ 907 որոշումը չի ծառայել սկզբնապես ծրագրված նպատակին: Երկրորդ՝ առկա է լուրջ խնդիր, թե 907 որոշման չեղյալ հայտարարումը ինչ կարող է նշանակել Կովկասում իրականացվող քաղաքականության եւ այդ շրջանի խաղաղության ապագայի համար: Եվ երրորդ՝ 907 որոշման չեղյալ հայտարարման առաջարկի կողմնակիցները մոռանում են, որ ԱՄՆ-ը, եւ իմ կարծիքով նաեւ՝ ԱՄՆ ժողովուրդը, Կովկասի շրջանում ունի ոչ թե մեկ, այլ երեք շահ: Առաջին, մենք հզոր տնտեսական շահեր ունենք Կովկասում, որի հետեւանքով նավթարդյունահանման ընկերությունները ցանկանում են վերացնել 907 որոշումը: Երկրորդ, մենք այդ շրջանում ունենք նաեւ քաղաքական շահ, որը ավելի կարեւոր է. դա շրջանի երկու երկրների դեպի ժողովրդավարական կարգեր շարժվելու եւ դրանց քաղաքացիների համար մարդու իրավունքների ավելի մեծ ազատության մեջ համոզվելն է: Եվ երրորդ, մենք ունենք աշխարհաքաղաքական շահ՝ վստահ լինել, որ Կովկասի շրջանը Արեւելքի եւ Արեւմուտքի միջեւ կդառնա իրական կամուրջ, որպեսզի ամերիկացիների եւ արեւմտյան երկրների արժեքները հնարավորին չափ շատ ներթափանցեն Արեւելքի երկրներ:

Այս իսկ պատճառով, կարծում եմ, Կովկասում ԱՄՆ-ի պահվածքի մասին որեւէ քննարկում չպետք է սահմանափակվի 907 որոշումը չեղյալ հայտարարելու կամ պահպանելու պարզունակ հարցի սահմաններում, այլ այդ հարցը պետք է դիտվի ավելի լայն իմաստով՝ թե մենք Կովկասում ինչպես կարող ենք հետամուտ լինել այս երեք խնդիրներին միաժամանակ»:

Պատասխանելով ղարաբաղյան կարգավորման մասին հարցին, Գոբլը ասել է. «Ես կցանկանայի տեսնել համանախագահների կողմից խնդրի մի այնպիսի լուծում, որը կարտահայտեր այդ տարածաշրջանի բոլոր ժողովուրդների իրավունքներն ու շահերը: Տեղյակ եմ, որ Հայաստանում շատերը այն կարծիքին են, որ սահմանները պետք է փոփոխվեն կամ առնվազն պետք է քննարկվի դրանց հարցը, քանի որ Հայաստանի եւ Ադրբեջանի միջեւ սահմանները ստեղծվել են ԽՍՀՄ-ի կողմից, եւ ծրագրված էր երկու երկրների միջեւ մշտապես հաստատել թշնամություն:

Ես այն կարծիքին եմ, որ այդ խնդրի լուծման տարբերակներից մեկը սահմանների փոփոխություն նկատի ունենալն է: Կովկասում ներկայիս կացությունը նշանակում է, որ կամ տեղի կունենան բանակցություններ, որոնց ընթացքում կբարձրացվի այդ հարցը, կամ էլ խաղաղության հաստատման հարցը չափազանց կերկարաձգվի, որի լուծումը հայ եւ ադրբեջանցի ժողովուրդներին թույլ կտա կողք-կողքի ապրել խաղաղության ու համագործակցության մթնոլորտում: Կարծում եմ, այս խնդիրը չափազանց լուրջ հարց է, եւ քաղաքական, ու մեր, ինչպես նաեւ այդ շրջանի ժողովուրդների ապագայի վրա ունեցած ներգործության առումներով Կովկասի շրջանը ներկայիս սերնդի համար թերեւս դառնա աշխարհի կարեւորագույն շրջաններից մեկը»:

ԹՈՒՐՔԻԱ

Վարչապետ Յըլմազը տարեվերջին հրաժարական է տալու

ԱՆԿԱՐԱ, 4 ՀՈՒՆԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Թուրքիայի վարչապետ եւ կառավարող «Մայր հայրենիք» կուսակցության ղեկավար Մեսութ Յըլմազը տարեվերջին իր կաբինետի հետ հրաժարական է տալու: Ըստ ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ի հաղորդման, չորեքշաբթի երեկոյան այստեղ ելույթ ունենալով մամլո ասուլիսում, նա պարզաբանել է, որ դա թելադրված է եկող տարվա ապրիլին երկրում խորհրդարանի եւ իշխանության տեղական մարմինների վաղաժամկետ ընտրություններ անցկացնելու մասին ընդունված որոշմամբ:

Դիտորդների կարծիքով, դեպքերի նման զարգացում պետք էր սպասել, քանի որ ընդդիմությունը վաղուց է «անգործունակության» համար խստիվ քննադատում կառավարությանը:

Այսպիսով, Թուրքիայում նորից է հայտարարվել վաղաժամկետ ընտրությունների մասին, որոնք այստեղ պարբերաբար հարկադրված անցկացվում են վերջին տասնամյակի ընթացքում: 1995 թվականի դեկտեմբերին կայացած նախորդ ընտրություններում հաղթել էր «Բարօրություն» կրոնամոլ կուսակցությունը:

1999 թվականի ապրիլին, կանխատեսում են հասարակագետները, դարձյալ մեծամասնություն կստանան կրոնամոլները, որոնք այժմ միավորված են «Բարօրություն» կուսակցության հետնորդի՝ «Առաքինություն» կուսակցության մեջ: Իսկ «Մայր հայրենիք» կուսակցությունը կհայտնվի երկրորդ տեղում: Նման դեպքում դարձյալ անկայուն կառավարական կոալիցիա կկազմվի:

ՀԱՄԱՌՈՏ

Պակիստանի փորձարկումները երջանկացրին մուսուլմաններին

ԻՍԼԱՄԱԲԱԴ, 3 ՀՈՒՆԻՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Ամբողջ աշխարհի մուսուլմաններն այժմ իրենց կզգան ավելի վստահ այն բանից հետո, երբ Պակիստանն իրականացրեց միջուկային փորձարկումներ, հայտարարել է այսօր Իսլամաբադում գտնվող Իրանի արտաքին գործերի նախարար Խարազին: Ըստ նրա, շատ երկրներ անհանգստացած են, որ Իսրայելը միակ միջուկային տերությունն է Մերձավոր Արեւելքում: BBC ռադիոկայանի հաղորդման համաձայն, Խարազին հայտարարել է, որ այդ փորձարկումները հակակշիռ են ծառայել իսրայելական միջուկային ներուժին: Միաժամանակ Խարազին զուսպ լինելու կոչ է արել եւ մեկ անգամ եւս հայտարարել, որ Իրանը սեփական միջուկային զենք արտադրելու մտադրություն չունի: «Իրանի միջուկային ծրագիրը միայն խաղաղ նպատակներ ունի»: «Մուսուլմաններն այժմ պարզապես երջանիկ են, նշել է նա: Պակիստանը պարզապես այլընտրանք չուներ, քան իր փորձարկումները կատարել ի պատասխան Հնդկաստանի»:

Հնդկաստանը պատրաստ է պատասխան հուժկու հարված հասցնել

ԴԵԼԻ, 4 ՀՈՒՆԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Հնդկաստանը պատրաստ է Պակիստանին «պատասխան հուժկու հարված» հասցնել Իսլամաբադի նախահարձակ գործողությունների դեպքում, այսօր ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ի թղթակցին հաղորդել է Հնդկաստանի արտգործնախարարության մի բարձրաստիճան ներկայացուցիչ, պայմանով, որ իր անունը չնշվի: «Հնդկաստանի զինված ուժերը լիակատար մարտական կազմ ու պատրաստ վիճակի են բերված, որպեսզի կանխվի հանրապետության համար դեպքերի անցանկալի զարգացումը ենթամայրցամաքում», ասել է հնդիկ դիվանագետը: Հնդկաստանի եւ Պակիստանի փոխհարաբերությունները, որոնք երբեք էլ բարեկամական չեն եղել 1947 թվականին նրանց պետական անկախություն ձեռք բերելու ժամանակից ի վեր, խիստ վատացան ընթացիկ տարվա մայիսին երկու երկրների իրականացրած միջուկային պայթեցումներից հետո:

Երեւան. Թեյի սիրահարների նախաձեռնությունը

«Բնության ոսկի». այսպես է կոչվում այն խանութը, որի շնորհանդեսը տեղի ունեցավ երեկ: Ներկաներին ողջունեցին եւ մանրամասն բացատրություններ տվեցին խանութի տնօրեն Իգոր Սառուկինը եւ գլխավոր փորձագետ Արա Տոնիկյանը: Հրավիրվածների թվում էր Չինաստանի դեսպան Յան Կեժունն իր տիկնոջ եւ դեսպանատան աշխատակազմի մի մասի հետ:

Խանութում ցուցադրված են 60 տեսակի ճապոնական եւ չինական թեյեր, կան նաեւ հայկական դաղձի, ուրցի, խնկածաղկի խառնուրդներ:

Հյուրերին մատուցվեցին անուշահոտ թեյեր եւ յուրօրինակ քաղցրեղեն:

Հեռագայում կլինեն թեյախմության արարողություններ մոտիկից ծանոթանալու թեյի օգտակարությանը եւ ճիշտ օգտագործմանն ու պատրաստմանը:

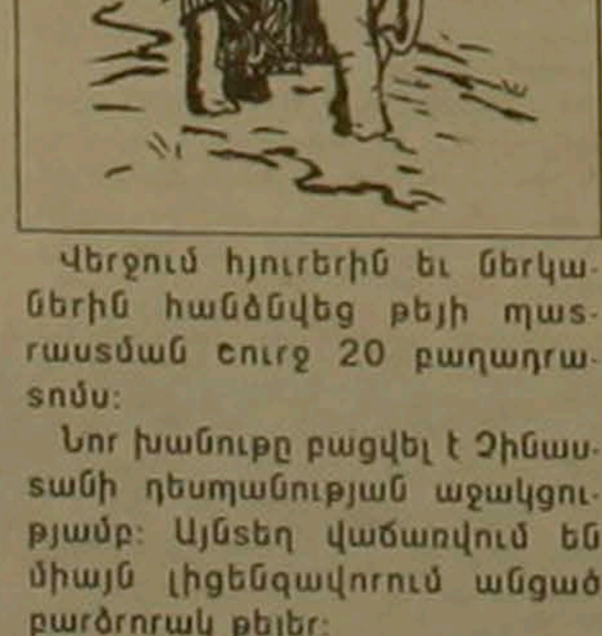

Վերջում հյուրերին եւ ներկաներին հանձնվեց թեյի պատրաստման շուրջ 20 բաղադրատոմս:

Նոր խանութը բացվել է Չինաստանի դեսպանության աջակցությամբ: Այնտեղ վաճառվում են միայն լիցենզավորում անցած բարձրորակ թեյեր:

ՄԱՐԻԵՏԱ ՄԱԿԱՐՅԱՆ

ՇՏԱՊ ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

ԱՎՏՈՄԵՔԵՆԱ

Երեւանում ԻԻՀ դեսպանությունը շտապ վաճառում է 1988-ի արտադրության, մուգ մոխրագույն «BMW-730i» մակնիշի ավտոմեքենա: Ցանկացողներն աշխատանքային օրերին կարող են այցելել ԻԻՀ դեսպանություն, ժամը 9-17-ը, հետեւյալ հասցեով՝ Կոմիտաս, Բուդաղյան 1 կամ զանգահարել 280457 եւ 223340 հեռախոսահամարներով:

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

առանձնատուն, 80 քառ. մ նկուղ-ավտոտնակով եւ երկու բնակելի հարկով (առանց ներքին հարդարանքի), «Զվարթնոց» կինոթատրոնի մոտակայքում (Մոնումենտ): Կա նաեւ մրգատու ծառերով փոքրիկ այգի:

Զանգահարել՝ 27 22 57 ժամը՝ 10-16, 58 33 26 ժամը՝ 18-23

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

ԿԱՈՒՍՏԻԿ ՍՈԴԱ

(NaOH)

(821) 401342
(8246) 22616

ՄԱԿ-Ի ՀԱՅԱՍՏԱՆՅԱՆ ԳՐԱՍԵՆՅԱԿԸ ՀՐԱՎԻՐՈՒՄ Է

«ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ ՕՐՎԱՆ» ՆՎԻՐՎԱԾ ՄԻՋՈՑԱՌՄԱՆԸ,

որը տեղի կունենա այսօր հունիսի 5-ին, ժամը 15⁰⁰-ին, ՄԱԿ-ի գրասենյակի գրադարանում:

- Զեկուցումներ
- Ֆիլմերի ցուցադրում

CARE

ANNOUNCEMENT

JOB OPPORTUNITY

CARE International Branch in Armenia is accepting applications for the position of **PROJECT MANAGER** for a Small Business Development Project in Shirak Marz. The project will include credit to small businesses, as well as a consulting component.

Responsibilities:

- Overall management of project activities to ensure achievement of stated goals and objectives.
- In collaboration with Business Consultants, develop and oversee implementation of business planning training and individual consulting with client businesses.
- In collaboration with partner bank, develop mechanism for implementing small business lending activity, including and approving loan applications, disbursing funds and tracking repayment.
- A minimum of 80 percent of time will be spent in Giumry/Shirak Marz.
- Initial contract will be of six months duration.

Qualifications Sought:

- University degree in business management or a related field.
- A minimum of two years recent business management experience.
- Detailed knowledge of legislations regulations regarding small business, taxation and banking in Armenia.
- Advanced knowledge of written and spoken English, Russian and Armenian.
- Skilled in Word and Excel.

Interested persons are invited to submit their resumes to the Human Resources Officer at the CARE office. 18/2 Baghramian Ave. no later than June 10, 1998.

«ՍՓՅՈՒՌ» ՏԵՂԵԿԱՏՈՒ - ՏԵՂԵԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՁԵՌՆԱՐԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԵՎ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ, հեռախոսով (589167, 581351) - պարբերաբար հրատարակվող տեղեկագրերով - մագնիսական սկավառակներով - INTERNET ցանցով (http://www.arminco.com/spyur):

«Տիգրան Մեծ» հրատարակչության տպարան, Երեւան-23, Արշակունյաց 2 Գրանցման թիվ 65. Դասիչ 69149. Պատվեր 836 Տպաքանակը՝ 3500 Ստորագրված է տպագրության՝ 4. 05. 1998 Գինը՝ 100 դրամ